

Mark- och miljödomstolen
Umeå tingsrätt

ANSÖKAN OM TILLSTÅND ENLIGT MILJÖBALKEN

- Sökande:** Copperstone Viscaria AB, 556747-7798
Fasadvägen 43
981 41 Kiruna
- Ombud:** Advokaten Joel Mårtensson och biträdande juristen Helles Stoytcheva
Mannheimer Swartling Advokatbyrå AB
Box 1711, 111 87 Stockholm
Tfn: 08-595 060 00
E-post: joel.martensson@msa.se; helles.stoytcheva@msa.se
- Saken:** Ansökan om tillstånd enligt miljöbalken till gruvverksamhet m.m. vid Viscaria, Kiruna kommun (verksamhetskoder 13.10, 13.40 m.fl.)

Copperstone Viscaria AB ("Copperstone" eller "bolaget") inkommer härmed med ansökan om tillstånd enligt miljöbalken till gruvverksamhet m.m. enligt nedan.

Bolaget ber domstolen att särskilt notera att Bilaga B.1 – Naturvärdesinventering och miljöundersökningar innehåller sådana uppgifter som ska omfattas av sekretess enligt 20 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Copperstone begär således att dessa beläggs med sekretess i aktuella delar.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

A.	Yrkanden.....	4
B.	Inledning	7
	B.1 Om Copperstone och Viscariaprojektet.....	7
	B.2 Viscariaprojektet och samhället.....	8
	B.3 Mineralrättigheter	9
	B.4 Ansökans disposition, omfattning och avgränsning	10
	B.5 Samråd.....	15
C.	Orientering	15
	C.1 Omgivningsbeskrivning.....	15
	C.2 Nollalternativet	17
D.	Verksamhetsbeskrivning.....	17
	D.1 Översikt	17
	D.2 Förberedande arbeten.....	18
	D.3 Malmbrytning	18
	D.4 Malmbehandling och anrikning.....	19
	D.5 Hantering av gråberg och anrikningssand	20
	D.6 Industriområde, infrastruktur och övriga anläggningar	21
	D.7 Vattenhantering	21
	D.8 Insatsvaror och kemiska produkter.....	22
	D.9 Transporter.....	22
	D.10 Energianvändning.....	23
	D.11 Avfall	23
E.	Miljökonsekvenser.....	24
F.	Tillåtlighetsfrågor	24
	F.1 Tillåtlighet enligt 2 kap. miljöbalken.....	24
	F.2 Tillåtlighet enligt 3 och 4 kap. miljöbalken.....	27
	F.3 Tillåtlighet enligt 5 kap. miljöbalken.....	27
	F.4 Tillåtlighet enligt 7 kap. miljöbalken.....	31
	F.5 Tillåtlighet enligt 8 kap. miljöbalken.....	33
	F.6 Tillåtlighet enligt 16 kap. miljöbalken.....	46
	F.7 Sammanfattning av tillåtlighet.....	46
G.	Särskilt om vattenverksamheten	46
	G.1 Berörda fastighetsägare och sakägare.....	46
	G.2 Rådighet.....	47

G.3	Särskild tvångsrätt enligt 28 kap. 12 § miljöbalken.....	47
G.4	Oföretsedd skada	49
G.5	Prövningsavgift.....	49
H.	Villkorsdiskussion.....	49
H.1	Allmänt villkor	49
H.2	Klimat och utsläpp till luft.....	49
H.3	Utsläpp till vatten.....	50
H.4	Rennäring.....	52
H.5	Kulturmiljö	53
H.6	Naturmiljö.....	54
H.7	Buller	55
H.8	Vibrationer, luftstötsvågor och stenkast	56
H.9	Transporter.....	56
H.10	Energihushållning.....	57
H.11	Avfall	57
H.12	Risk och kemikalier, inklusive Seveso	57
H.13	Efterbehandling	58
H.14	Ekologisk kompensation.....	59
H.15	Ekonomisk säkerhet.....	61
H.16	Kontroll av verksamheten.....	62
H.17	Sammanställning av villkorsförslag m.m.	62
I.	Handläggning och verkställighetsförordnande	66
J.	Övrigt.....	67
J.1	Aktförvarare.....	67
J.2	Kontaktperson.....	67

A. Yrkanden

1. Copperstone Viscaria AB ("Copperstone" eller "bolaget") yrkar att mark- och miljödomstolen meddelar tillstånd till gruvverksamhet m.m. vid Viscaria i Kiruna kommun, i enlighet med vad som beskrivs i ansökningshandlingarna, innefattande
 - (a) brytning av malm och uttag av anrikningssand och gråberg från befintliga avfallsanläggningar för omanrikning, samt anrikning av upp till 3 miljoner ton malm och uttaget material per år,
 - (b) deponering av totalt 130 miljoner ton (torrsubstans) gruvavfall (gråberg, avfallskategori 01 01 01; anrikningssand, avfallskategori 01 03 06; gruvslam, avfallskategori 01 01 01; samt slam från reningsprocesser, avfallskategori 01 03 06), varav maximalt 100 miljoner ton gråberg, i nya avfallsdeponier ovan jord,
 - (c) återfyllnad av gruvavfall i utbrutna dagbrott och underjordsgruva samt återfyllnad av gruvavfall förutom gråberg i befintligt sandmagasin,
 - (d) lagring och behandling, inklusive krossning, siktning och transport, av material som uppkommer i eller inköps till verksamheten, såsom rågods, malm, gråberg, malmkoncentrat, anrikningssand, avtäckningsmassor och schaktmassor, för senare användning, avsalu eller bortskaffande som avfall,
 - (e) användning av gråberg, anrikningssand, avtäckningsmassor och schaktmassor för anläggnings- och konstruktionsändamål,
 - (f) uppförande av förbränningsanläggning för uppvärmning med en total installerad tillförd effekt av upp till 8 megawatt, samt
 - (g) anläggande och drift av industriområde med tillhörande byggnader; anrikningsverk och andra anläggningar; infrastruktur inklusive väg; järnväg och planskild överfart över den befintliga järnvägen; instängsling och upplagsytor samt uppförande och drift av de anläggningar och vidtagande av de åtgärder i övrigt som behövs för den planerade verksamheten.
2. Copperstone yrkar vidare att mark- och miljödomstolen meddelar tillstånd enligt miljöbalken till

- (a) bortledande av yt- och grundvatten inom verksamhetsområdet, inklusive från dagbrott, underjordsgruva, schakt och brunnar i anslutning till malmzonerna och för dricksvatten, liksom utförande och bibehållande av anläggningar för detta,
- (b) anläggande av nytt sandmagasin med tillhörande dammar,
- (c) utförande av åtgärder på, och bibehållande av, nya och befintliga dammar, inklusive förstärkningsåtgärder och anläggande av nödutskovströsklar,
- (d) schaktning i samt bortledande av vatten från befintligt sandmagasin och klarningsmagasin,
- (e) klarning och recirkulering av processvatten i klarningsmagasin,
- (f) anläggande av uppsamlade och avskärande diken för avledning av vatten,
- (g) anläggande av magasin för dagvattenuppsamling,
- (h) dämning av vatten genom dammar vid sand- och klarningsmagasin, och vallar vid dagbrott,
- (i) avvattning av vattenområden och omläggning av vattendrag, samt
- (j) tillförsel av vatten i mark eller vattenområde samt utförande av anläggningar för detta.

3. Copperstone yrkar vidare att mark- och miljödomstolen

- (a) bestämmer tiden för igångsättande av den miljöfarliga verksamheten till tio år från dagen för lagakraftvunnen tillståndsdom,
- (b) bestämmer arbetstiden för vattenverksamheten till tio år från dagen för lagakraftvunnen dom,
- (c) bestämmer tiden för anmälan av anspråk på ersättning för oförutsedd skada av vattenverksamheten till fem år efter utgången av arbetstiden,
- (d) meddelar särskild rätt enligt 28 kap. 12 § miljöbalken till att vidta dammsäkerhetshöjande åtgärder rörande befintlig damm på fastigheten

Ön 1:1 och samtidigt föreskriver att underhållsskyldigheten enligt 11 kap. 17 § miljöbalken rörande dammen först inträder i samband med att Copperstone vidtar åtgärderna,

- (e) meddelar dispens från förbudet i 6 § artskyddsförordningen (2007:845) för följande arter som kan påverkas av sökt verksamhet:
- skogsödla (*Zootoca vivipara*),
 - vanlig groda (*Rana temporaria*).
- (f) förordnar att tillståndet får tas i anspråk utan hinder av laga kraft (verkställighetsförordnande), samt
- (g) godkänner den till ansökan bifogade miljökonsekvensbeskrivningen, Bilaga B.

4. Copperstone yrkar slutligen reservationsvis att mark- och miljödomstolen

- (a) för det fall domstolen bedömer att den sökta verksamheten på ett betydande sätt kan påverka Natura 2000-områdena Torne och Kalix älvsystem (SE0820430) och Rautas fjällurskog (SE0930343), lämnar tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken till att, inom ramen för vad tillståndet i övrigt medger, bedriva verksamhet som på ett betydande sätt kan påverka dessa Natura 2000-områden,
- (b) för det fall domstolen bedömer att dispens behövs, meddelar dispens från något av förbuden i 4, 6, 7, 8 och 9 §§ artskyddsförordningen för sådan av nedanstående fridlysta arter, eller andra fridlysta arter, som bedöms kunna förekomma inom eller i närheten av verksamhetsområdet och som kan påverkas av sökt verksamhet:

Fåglar (4 §)

Bergfink, Björktrast, Blå kärrhök, Blåhake, Bläsand, Buskskvätta, Dalripa, Drillsnäppa, Enkelbeckasin, Fjällvråk, Gluttsnäppa, Grå flugsnappare, Gråsiska, Gräsand, Grönbena, Gulärta, Gök, Hökuggla, Jorduggla, Knipa, Kricka, Kråka, Lappmes, Ljungpipare, Lövsångare, Mindre hackspett, Rödbena, Rödstart, Rödvingetrast, Salskrake, Småskrake, Småspov,

Stenfalk, Stenskvätta, Större strandpipare, Svartsnäppa, Svärta, Sångsvan, Sädesärta, Sävsparv, Sävsångare, Tallita, Taltrast, Tornfalk, Trana, Vigg,

Växter (7 §)

Myrbräcka, Venhavre,

Kärlväxter m.m. (8 §)

Brudsporre, Grönkulla, Korallrot, Långskaftad svanmossa, Skogsnycklar, Spindelblomster,

Kärlväxter m.m. (9 §)

Groddlumner, Finnlumner, Fjällumner, Nordlumner, Riplumner.

5. Copperstone föreslår att mark- och miljödomstolen föreskriver villkor i enlighet med de förslag som redovisas i avsnitt H.

B. Inledning

B.1 Om Copperstone och Viscariaprojektet

6. Copperstone Viscaria AB är helägt av Copperstone Resources AB; ett svenskt gruvutvecklingsföretag vars aktier är noterade på Nasdaq First North Growth Market, Stockholm. Copperstone Resources AB förvärvade under 2019 Viscariafyndigheten i Kiruna kommun, genom förvärv av Copperstone Viscaria AB (då med firma Avalon Minerals Viscaria AB).
7. Viscaria är beläget cirka tre km nordväst om Kiruna i Norrbottens län. Området ligger i direkt anslutning till Luossavaara-Kiirunavaara AB:s ("LKAB") verksamhetsområde beläget söder om Viscaria. Mineralfyndigheterna i Viscaria upptäcktes genom prospekteringsborrning år 1973 och år 1983 tog LKAB via dotterbolaget Viscaria AB gruvan i produktion. Tre år senare övertogs gruvan av det finska bolaget Outokumpu som bedrev gruvverksamhet på platsen genom bolaget Viscaria AB till det att gruvan stängdes år 1996. Vissa efterbehandlingsåtgärder avseende anläggningarna från tidigare verksamhet har vidtagits. Efterbehandlingen har dock inte helt avslutats.
8. Copperstone avser nu att återuppta gruvverksamheten vid Viscaria för utvinning av framförallt koppar och järn (magnetit). Fyndigheten innehåller även guld, zink,

kobolt, silver och vanadin som kan komma att tillgodogöras. Inom ramen för verksamheten avser Copperstone även att ta ut och omanrika anrikningssand och gråberg som härrör från tidigare verksamhet på platsen (s.k. ”ReMining”). Copperstone planerar att bryta malm genom dagbrott och underjordsgruva samt anrika upp till 3 miljoner ton malm och material från ReMining per år.

9. Viscariafyndighetens höga metallhalter och geografiska placering erbjuder synnerligen goda förutsättningar för Copperstone att bli en viktig leverantör av kvalitativ och ansvarsfullt producerad koppar och andra metaller till kunder som driver den globala förändringen mot ett elektrifierat samhälle. Verksamheten kommer vidare genom ReMining-verksamheten att tillvarata avfall som en viktig resurs. På så sätt kan Copperstone bidra till den cirkulära ekonomin och skapa goda förutsättningar för en grön omställning av samhället.

B.2 Viscariaprojektet och samhället

B.2.1 Samhällets behov av koppar och övriga mineraler

10. De aktuella metallerna, och framförallt koppar, har en avgörande roll i den gröna omställning som samhället och världen just nu genomgår. Arbetet med att elektrifiera samhället kommer att kräva utbyggnad av kraftverk, elnät samt möjligheter att lagra elektricitet. I Europa råder det för närvarande ett kopparunderskott och övergången till förnybar energi i kombination med en ökad global elektrifiering förutses öka efterfrågan på framförallt koppar ytterligare. I detta perspektiv bör koppar betraktas som en strategiskt viktigt metall. Säkrad tillgång till de strategiskt viktiga metallerna har varit en prioriterad fråga för EU och kommer bli allt viktigare även framöver. I ett svenskt perspektiv kan tillgången på basråvaror utgöra en grund för vidare industrialisering och samhällsekonomisk utveckling.

B.2.2 Lokala sociala och ekonomiska effekter

11. Under den cirka tvååriga uppbyggnadsfasen kommer Copperstones återstart av Viscariagruvan att sysselsätta cirka 600–800 personer. Gruvverksamheten beräknas därefter att skapa cirka 250 direkta och 240 indirekta arbetstillfällen. Verksamheten kan således generera en betydande ekonomisk stimulans.
12. Arbetstillfällena som skapas med anledning av gruvverksamheten kommer att kräva tillgång till en rad olika kompetenser. Prognoser visar att det råder brist på

arbetskraft med rätt bakgrund, utbildning och kompetens, varför rekrytering kan bli svår och kan behöva bedrivas på ett nationellt plan. Verksamheten passar dock väl in i samhället och den lokala ekonomin eftersom det i Kiruna och regionen i allmänhet finns ett väl etablerat gruvkluster. Således finns många av de tjänster och varor som krävs för att driva en gruva att tillgå lokalt. Detta i sin tur innebär att förhållandevis stora investeringar kommer att göras inom regionen, vilket kommer att gynna det lokala näringslivet.

13. Viscariaprojektet kan vidare ha en positiv demografisk effekt i Kiruna kommun och bidra till att minska den prognosticerade befolkningsminskningen i kommunen. Slutligen ska framhållas att verksamhetens förverkligande inte medför krav på ytterligare betydande infrastruktursatsningar och de större investeringar som krävs för att verksamheten ska bli av faller nästan helt på företaget självt.

B.3 Mineralrättigheter

14. Den sökta gruvverksamheten avser fyndigheter som omfattas av bearbetningskoncessionerna Viscaria K nr 3, Viscaria K nr 4 samt Viscaria K nr 7.¹ Samtliga dessa har vunnit laga kraft och innehas av bolaget. Bolaget innehar härutöver ett flertal undersökningstillstånd i Viscaria-området och dess närhet.²
15. Copperstone har härutöver inom ramen för ReMining-projektet sökt bearbetningskoncession med föreslagen benämning Viscaria K nr 8 för bearbetning av kvarlämnat utvinningsavfall från tidigare gruvverksamhet.³ Det är dock inte klarlagt om bearbetningskoncession krävs för bearbetning av avfall från tidigare gruvverksamheter. Bergsstaten förväntas ta ställning till detta i det nu pågående ärendet.

¹ Bergsstatens beslut den 16 november 2012, dnr BS 22-482-10 och BS 22-514-10 (K3 och K4) respektive Bergsstatens beslut den 26 mars 2018, dnr BS 22-312-2011 (K7).

² Viscaria nr 1, Viscaria nr 101, Viscaria nr 107, Viscaria nr 112, Nihka East, Viscaria East, Rengärde nr 1, Kirkkovaarti nr 1, Goddevarri nr 1.

³ Ansökan handläggs hos Bergsstaten i ärende 22-66-2022.

B.4 Ansökans disposition, omfattning och avgränsning

B.4.1 Disposition

16. Ansökan består av denna ansökanshandling med bilagor. Vad som anges i bilagorna liksom deras underbilagor utgör en integrerad del av ansökan och åberopas generellt.
17. En teknisk beskrivning ("TB") har upprättats, vilken närmare redovisar den sökta verksamheten och dess tekniska förhållanden, Bilaga A. Omgivningsförhållanden och miljökonsekvenserna av den sökta verksamheten, liksom hur den sökta verksamheten förhåller sig till tillämpliga miljömål och miljö kvalitetsnormer m.m. beskrivs närmare i miljökonsekvensbeskrivningen ("MKB"), Bilaga B. MKB:n innehåller även en icke-teknisk sammanfattning av verksamheten.
18. Kartor utvisande verksamhetsområdet, detaljplan och preliminär layout bifogas som Bilaga C.
19. En samrådsredogörelse bifogas som Bilaga D.
20. Bilaga E innehåller en sådan avfallshanteringsplan med avfallskaraktärisering som krävs enligt förordning (2013:319) om utvinningsavfall. En statusrapport enligt industriutsläppsförordningen (2013:250) finns bifogad som Bilaga F. En säkerhetsrapport jämte handlingsprogram enligt lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor och därtill hörande förordning (2015:236) (Sevesolagstiftningen) bifogas som Bilaga G.
21. Behörighetshandlingar för undertecknade ombud återfinns i Bilaga 1. Underlag till stöd för den vattenrättsliga rådighet som krävs enligt lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet redovisas i Bilaga 2.
22. Upplysningsvis kan nämnas att vissa personuppgifter i bilagor till ansökan har maskerats med hänsyn till bestämmelser som följer av dataskyddsförordningen.⁴ Maskerade uppgifter kan tillhandahållas på begäran.

⁴ Europaparlamentets och Rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG.

B.4.2 Ansökans omfattning

23. Ansökan omfattar tillstånd enligt miljöbalken för den verksamhet och de åtgärder, inklusive uppförande av de anläggningar, som behövs för att återstarta Viscaria-gruvan, i enlighet med vad som beskrivs i denna ansökan. Eftersom den tidigare gruvverksamheten avslutades för cirka 25 år sedan, är den sökta verksamheten en ny verksamhet. Det innebär att den slutliga utformningen av verksamheten och dess anläggningar kan komma att justeras vid detaljprojektering. Även verksamhetsområdet kan komma att behöva justeras i viss mån, särskilt i ljuset av att den sökta markanvisningen ännu inte har meddelats. Följaktligen kan vissa förändringar komma att behöva ske jämfört med vad beskrivs i ansökan, och det sökta tillståndet förutsätts omfatta sådana förändringar som inte har någon påtaglig betydelse ur störningssynpunkt.
24. Verksamheten innefattar brytning av malm i dagbrott och underjordsgruva, uttag av anrikningssand och gråberg från befintliga utvinningsavfallsanläggningar, samt anrikning av malm och uttaget material i anrikningsverk. Ansökan avser en maximal produktionstakt om 3 miljoner ton malm och uttaget material för anrikning per år. Produktionsmättet avser således mängden malm och material som anrikas i anrikningsverket.
25. De malmkoncentrat som produceras utgörs av kopparkoncentrat och magnetitkoncentrat. Dessa innehåller även guld och silver som kan tillgodogöras i smältverk, vilket inte ingår i ansökan. Den sökta verksamheten innefattar inte anrikningsprocesser för att utvinna andra mineral som malmen kan innehålla, såsom zink, kobolt, och vanadin. För det fall bolaget avser att utvinna även sådana mineral, kommer bolaget att ansöka om ändringstillstånd.
26. Verksamheten innefattar deponering av det gruvavfall som uppkommer, vilket huvudsakligen innefattar gråberg och anrikningssand samt slam från utvinning och bearbetning, inklusive reningsprocesser. Nya gråbergsupplag och ett nytt sandmagasin anläggs ovan jord och rymmer totalt 130 miljoner ton gruvavfall, varav maximalt 100 miljoner ton får utgöras av gråberg. Slam ingår i den angivna totalmängden och deponeras tillsammans med anrikningssanden. För slammet utvärderas även alternativ med särskilda celler i sandmagasinet eller geotuber. Deponering av gruvavfall kan även ske genom återfyllnad av utbrutna dagbrott och underjordsgruva. Avfall som återfylls räknas inte mot ovan angivna totalmängd, utan begränsas

av volymen av utbrutna dagbrott och underjordsgruva. Deponerad mängd mäts i torrsvikt.

27. Den sökta verksamhetens miljöpåverkan har i detta avseende bedömts utifrån ett scenario när verksamheten i teorin har som störst miljöpåverkan. Bedömningen bygger alltså på ett konservativt antagande om avfallsmängder och brytnings-hastighet, i syfte att inte underskatta konsekvenserna avseende geohydrologi och mängderna utvinningsavfall som kan deponeras ovan jord. Det bedömda scenariot avser en maximal sökt produktionstakt om brytning och anrikning av 3 miljoner ton malm per år, största möjliga dagbrott (vilket genererar största mängden gråberg), samt fullt utnyttjade deponier ovan jord, vilka fyllts upp i snabbast möjliga takt. Detta beräknas kunna ske på drygt 10 år, men bedömningen som sådan är inte begränsad till en produktionstid om endast 10 år.
28. I praktiken kan deponierna ovan jord fyllas upp över en längre tid eller inte utnyttjas fullt ut, exempelvis om produktionstakten blir lägre, anrikning till viss del sker externt eller brytningsplanen revideras på ett sätt som innebär mindre gruvavfall. Gruvverksamheten kan således komma att pågå längre tid än 10 år och tillståndstiden är inte avsedd att vara begränsad.
29. I verksamheten uppkommer eller hanteras flera olika material, såsom rågods, malm och gråberg från brytningen, gråberg och anrikningssand från befintliga deponier, malmkoncentrat och anrikningssand från anrikningsverket, samt avtäckningsmassor och schaktmassor från markarbeten. Även inköpta insatsvaror, byggmaterial m.m. hanteras. Den sökta verksamheten och hanteringen innefattar lagring och behandling, inklusive krossning, siktning och transport, av sådana material, för att senare användas i verksamheten, exempelvis för anläggnings- och konstruktionsändamål, gå till avsalu eller bortskaffas som avfall.
30. Verksamheten innefattar även ett flertal andra åtgärder och delverksamheter, såsom
- förberedande arbeten med avtäckning och förberedande schakt,
 - anläggande och drift av industriområde med tillhörande byggnader; anrikningsverk och andra anläggningar,
 - anläggande och drift av infrastruktur inklusive väg, järnväg och planskild överfart över den befintliga järnvägen,

- uppförande av anläggning för förbränning med en total installerad tillförd effekt av upp till 8 megawatt (biopannan),
 - instängsling av verksamhetsområdet och löpande anpassning av stängslets sträckning utifrån hur verksamheten bedrivs och vilka skyddsavstånd som behövs,
 - anläggande av upplagsytor, samt
 - uppförande och drift av anläggningar och vidtagande av åtgärder i övrigt som behövs för den planerade verksamheten.
31. TB:n beskriver anläggande av en avloppsreningsanläggning i form av ett mini-reningsverk. Denna avses dimensioneras för upp till 200 personekvivalenter, och är således tillståndspliktig enligt förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Anläggningen ingår inte i den nu sökta verksamheten, utan tillstånd kommer att sökas separat hos kommunen.
32. Den sökta verksamheten innefattar även vattenverksamhet. Yt- och grundvatten kommer att bortledas från dagbrott och underjordsgruva. Grundvatten kan även bortledas utanför dagbrott och underjordsgruva, exempelvis i brunnar i anslutning till malmzonerna för att minska inläckaget i gruvan, från schakt eller i brunnar för dricksvatten. Verksamheten innefattar att utföra de anläggningar som behövs för sådant bortledande.
33. Nya dammar kommer att anläggas för det nya sandmagasinet. Vid det befintliga sandmagasinet och klarningsmagasinet kommer åtgärder att vidtas på dammarna för att förstärka dessa och anlägga nya nödskovströsklar. Arbeten kommer att utföras i nämnda magasin, innefattande schaktning för att erhålla större kapacitet. Schaktningen kan komma att ske i vattentäckta delar av befintliga magasin, och bortledande av vatten kan också förekomma. Dammarna kommer att användas för att innehålla vatten och vattenhaltigt gruvavfall. Klarningsmagasinet kommer att användas för klarning, och recirkulering av vatten kommer att ske från klarningsmagasinet.
34. Verksamheten innefattar vidare vattenverksamhet i form av avvattning av vattenområden och omläggning av vattendrag. Uppsamlade och avskärade diken kommer att anläggas för avledning av vatten.

35. Bolaget föreslår nedan ett villkor med eventuell skyddsinfiltration för att öka grundvattenmängden inom påverkansområdet för grundvattenavsänkning samt att avleda vatten till Pahtajoki för att öka vattendragets flöde vid lågflöden. Den sökta verksamheten innefattar sådana skyddsåtgärder och utförande av anläggningar för dessa, liksom anläggningar för kontroll av grundvattennivåer och flöden.
36. Verksamheten omfattas med anledning av sprängämneshanteringen av den högre kravnivån enligt lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (Sevesolagen).
37. Verksamhetens deponering av gruvavfall inryms i ordalydelsen för verksamhetskod 90.290-i i miljöprövningsförordningen (2013:251). Verksamheter som träffas av nämnda verksamhetskod utgör industriutsläppsverksamheter och omfattas av industriutsläppsförordningens bestämmelser. Copperstone menar för egen del att deponeringen i utvinningsavfallsanläggningar utgör en integrerad del av gruvdriften och att nämnda kod inte ska anses tillämplig på gruvverksamhet. Mark- och miljööverdomstolen har i dom den 26 februari 2019 mål nr M 1103-18 gjort bedömningen att deponering av gruvavfall omfattas av denna kod, men har också framhållit att avgörandet avser bestämmande av tillsynsavgift. Det kan därför inte utan vidare sägas vara tillämpligt vid tillståndsprövning. Med beaktande av avgörandet har Copperstone ändå utformat ansökan med underlagshandlingar som om verksamheten utgjorde en industriutsläppsverksamhet, och därför bl.a. bifogat en statusrapport till ansökan.
38. Det sökta tillståndet innefattar yrkande om dispens från förbuden i 6 § artskydds-förordningen avseende skogsödda och vanlig groda samt reservationsvisa yrkanden om dels dispens från förbuden i 4, 6, 7, 8 och 9 §§ artskydds-förordningen avseende vissa övriga arter som förekommer inom eller i närheten av verksamhetsområdet, dels så kallat Natura 2000-tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken.

B.4.3 Avgränsningar

39. Förevarande ansökan rör verksamhet för vilken bearbetningskoncessioner har prövats och beviljats. Bergsstaten har därmed jämte 4 kap. 2 § tredje stycket minerallagen prövat verksamhetens förenlighet med 3 och 4 kap. miljöbalken. Följaktligen ska 3 och 4 kap. miljöbalken inte tillämpas vid denna prövning av tillstånd enligt miljöbalken, jämte 4 kap. 2 § fjärde stycket minerallagen.

B.5 Samråd

40. Arbetet med MKB:n har föregåtts av ett samrådsförfarande enligt 6 kap. miljöbalken. Naturvårdsverket har även underrättat den ansvariga myndigheten i Finland om den planerade verksamheten, varvid denna har meddelat att Finland önskar delta i samråd enligt Esbo-konventionen⁵. Detta samråd har inletts och kommer fortsatt att löpa parallellt med domstolsprocessen och i samråd med Naturvårdsverket som ansvarig myndighet.
41. De synpunkter som framkommit genom samrådet enligt miljöbalken samt hittills har framkommit inom ramen för samrådet enligt Esbo-konventionen har beaktats när verksamheten utformats samt vid framtagande av ansökan med bilagor.
42. För en närmare redovisning av genomförda samråd samt inkomna yttranden i sin helhet hänvisas till samrådsredogörelsen, Bilaga D, samt avsnitt 5 i MKB:n.

C. Orientering

C.1 Omgivningsbeskrivning

C.1.1 Verksamhetsområdet

43. Det planerade verksamhetsområdet (i det följande enbart ”verksamhetsområdet”) är beläget på fastigheterna Jukkasjärvi Kronoöverloppsmark 1:1, Kiruna 1:1, Kurravaara 4:3 och Ön 1:1 i Kiruna kommun. Området ligger ca 3 km nordväst om Kiruna, som är en stad där gruvnäringen har spelat en central roll sedan staden växte fram. Gruvan ligger i skärningen mellan staden och dess exploaterade områden i öster och den orörda naturen i väster. I söder angränsar LKAB och i norr Malmbanan och väg E10. Stora delar av verksamhetsområdet är präglad av tidigare gruvbrytning.
44. Verksamhetsområdet beskrivs vidare i avsnitt 7 i MKB:n.

⁵ Konvention om miljökonsekvensbeskrivningar i ett gränsöverskridande sammanhang av den 25 februari 1991.

C.1.2 Planförhållanden

45. Ansökt verksamhetsområde är beläget inom ett område som genom detaljplan är utpekad som ett område för gruvverksamhet. Området omfattas av tre detaljplaner: Byggnadsplan för Kiirunavaara industriområde (DP 25 P81/28), Detaljplan för Järnvägen, del av Kiruna 1:1, del av Jukkasjärvi kronoöverloppsmark 1:1 m.fl. (DP 2584-P09/1) och Detaljplan för Viscariagruvan del av Kiruna 1:1, Jukkasjärvi Kronoöverloppsmark 1:1 (DP 2584-P14/12).
46. Detaljplanerna ger förutsättningar för gruvindustri. Copperstone har till Kiruna kommun ansökt om planbesked avseende vissa mindre ändringar i befintliga detaljplaner, så att dessa fullt ut ska möjliggöra den sökta verksamheten.
47. Planförhållanden beskrivs vidare i avsnitt 1 i MKB:n.

C.1.3 Höjdsystem

48. Höjdangivelser i ansökan med bilagor hänför sig till höjdsystemet RH 2000 om inte annat anges.

C.1.4 Riksintresseområden m.m.

49. Verksamhetsområdet ligger inom ett område utpekad som riksintresse för utvinning av värdefulla ämnen eller material (3 kap. 7 § miljöbalken).
50. Torneälven och Torneträsk-Kebnekaise utgör områden av riksintresse för naturvård och friluftsliv (3 kap. 6 § miljöbalken) och finns i närheten av verksamhetsområdet. Verksamhetsområdet angränsar vidare till Natura 2000-områdena Kalix- och Torne älvsystem och Rautas fjällurskog (7 kap. 27 § miljöbalken).
51. Verksamhetsområdet ligger i huvudsak inom Laevas samebys renskötselområde, men till viss del även inom Gabna samebys renskötselområde i norr. Det finns områden som är utpekade som riksintresse för rennäringen i direkt anslutning till den planerade verksamheten i söder och cirka 1 km i norr (3 kap. 5 § miljöbalken).
52. Hela Kiruna centrum, inklusive Kirunavaara, är av riksintresse för kulturmiljövården (3 kap. 6 § miljöbalken). Väg E10 samt malmbanan är av riksintresse för kommunikation (3 kap. 8 § miljöbalken).

53. Inom större delen av fjällvärlden ska turismens och friluftslivets intressen särskilt beaktas (4 kap. 2 § miljöbalken). Sydväst om verksamhetsområdet finns området Torneträsk-Paitasjärvi, som är utpekad som riksintresse på dessa grunder. Närmaste avstånd till riksintresset är ca fyra km från det planerade verksamhetsområdet. Närmaste riksintressen för obrutet fjäll (4 kap. 5 § miljöbalken) finns på ett avstånd om ca 14 km från planerat verksamhetsområde.
54. Riksintresseområden beskrivs vidare i avsnitt 7.5 i MKB:n.

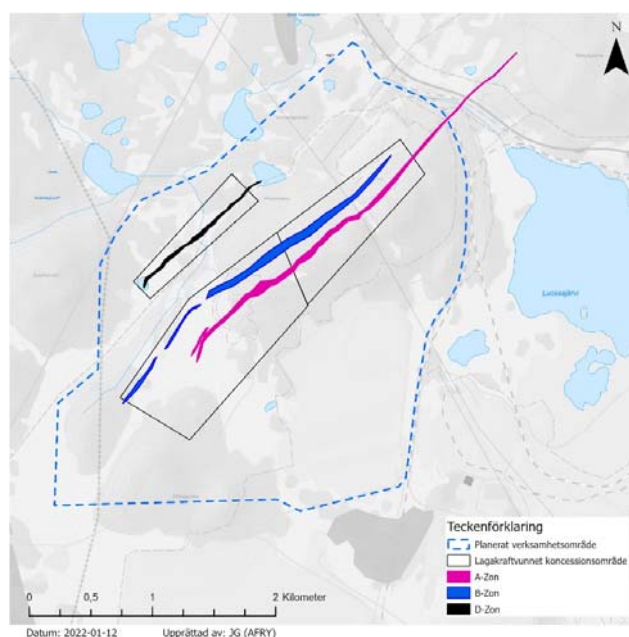
C.2 Nollalternativet

55. Nollalternativet är att den sökta verksamheten inte kommer till stånd, och de sökta åtgärderna inte genomförs. Detta skulle innebära att nuvarande markanvändning kvarstår. De miljökonsekvenser som beskrivs i MKB:n skulle under sådana förhållanden utebli. Nollalternativet innebär vidare att mineraltillgången i området inte tas tillvara och att de arbetstillfällena som den planerade verksamheten bedöms medföra uteblir. Det innebär vidare att Copperstone inte kommer att vidta åtgärder i området som förbättrar miljösituationen som kvarblivit sedan tidigare verksamhet i området.

D. Verksamhetsbeskrivning

D.1 Översikt

56. Nedanstående beskrivning utgör en kortfattad sammanfattning av planerad verksamhet. En mer detaljerad beskrivning av verksamheten finns i TB:n. En områdeslayout återfinns i Bilaga A.1.
57. Den huvudsakliga verksamheten består av brytning och anrikning av malm från tre i området identifierade malmzoner benämnda A-, B- och D-zonen, se figur nedan. Brytning kommer att ske via både dagbrott och underjordsbrytning vid samtliga zoner. Aktuella metaller utgörs framförallt av koppar och järn (magnetit).

Figur 1: Viscariafyndighetens utbredning vid A-, B- och D-zonen.

D.2 Förberedande arbeten

58. Innan brytning av malm kan påbörjas i dagbrotten kommer ovanliggande växtlighet och jordlager att avtäckas och urschaktning av klarningsmagasinet att ske. Vad gäller underjordsgruvan kommer det att ske förberedelser i form av avsänkning och hantering av yt- och grundvatten genom avvattning och pumpning till en vattenreningsanläggning. Parallellt kommer även anrikningsverket, krossar och andra anläggningar att uppföras. Därtill kommer transportvägar, vallar, diken samt upplagsytor att anläggas. Det kommer att krävas omläggning av en bäck som löper genom området och korsar det planerade dagbrottet, liksom avvattning av två tjärnar. Anläggningsarbetena kommer att kräva omfattande schaktarbeten och eventuellt plansprängning.

59. Förberedande arbeten beskrivs vidare i avsnitt 4 i TB:n.

D.3 Malmbrytning

60. Malmkropparna kommer att brytas som dagbrott samt genom underjordsbrytning vid samtliga tre malmzoner. A-zonen har tidigare brutits med underjordsmetod, vilket medfört att vad som då bedömdes vara oekonomiska ytliga malmkroppar kvarlämnats. I B-zonen har endast en provbrytning skett, och då som underjordsgruva. Inom området för D-zonen har ingen tidigare brytning genomförts.

61. Losshållning av berg i dagbrotten planeras utföras med s.k. pallbrytning. Dagbrottens djup kommer att variera mellan cirka 50 och 230 meter. Släntlutningen planeras till mellan 45 och 60°. Ramper för transport till och från gruvan planeras i syfte att möjliggöra mötande fordon.
62. Underjordsbrytningen planeras att utföras med s.k. skivpallsbrytning eller annan icke-rasbrytningsmetod. Befintlig underjordsgruva kommer att restaureras och ny infrastruktur anläggas.
63. När dagbrott och underjordsgruva har slutbrutits kan dessa användas för återfyllnad av gråberg och/eller anrikningssand, samt vid behov lokal cementering. Återfyllnad kan även komma att påbörjas dessförinnan.
64. Brytningsarbeten beskrivs vidare i avsnitt 5 i TB:n.
65. Uttag av anrikningssand från det befintliga sandmagasinet (ReMining) kan ske genom schaktning. Anrikningssanden är, bortsett från allra överst, vattenmättad. Vattnet från schaktade massor planeras ledas bort och pumpas in i processvattensystemet för återanvändning. Porvatten som inte dräneras ur sanden kommer att följa med materialet in i anrikningsprocessen. För det fall aktuell metod visar sig olämplig sett till materialets geotekniska egenskaper kan annan metod bli aktuell.
66. Vid uttag av gråberg från befintliga gråbergsdeponier (ReMining) kommer sovring att ske med hjälp av grävmaskin och hjullastare för att sortera ut det material som inte bedöms bestå av malm.
67. ReMining-verksamheten beskrivs närmare i avsnitt 7 i TB:n.

D.4 Malmbehandling och anrikning

68. Malmen från gruvan kommer att transporteras till kross och siktverk. Efter kross och siktverk lagras materialet i malmlada eller utomhus. Transport av krossad malm till och från malmlada sker med bandtransport. Den krossade malmen genomgår en malningsprocess följt av en flotationsprocess i flera steg. Kopparkoncentrat tas ut och genomgår avvattning med förtjockning och filtrering. Restprodukten går vidare till magnetseparering, eventuell ommalning och filtrering för att få fram ett magnetitkoncentrat. Utgående produkter efter anrikningen är alltså kopparkoncentrat

och magnetitkoncentrat. Efter anrikningen sker transport av koncentrat till en väderskyddad lagringsplats för vidare transport till slutkund.

69. Gråberg och anrikningssand som tagits ut genom ReMining blandas med malm från gruvan för en jämn ingående halt och genomgår samma process som malmen.
70. Anrikning kan även komma att ske vid ett externt anrikningsverk, varvid det förutsätts att material som skickas för extern anrikning inte räknas in i det sökta produktionsmålet.
71. Malmbehandling och anrikning beskrivs närmare i avsnitt 6, och ReMining beskrivs närmare i avsnitt 7, i TB:n.

D.5 Hantering av gråberg och anrikningssand

72. Gråberg är icke malmhaltigt, eller låghaltigt, berg som bryts för att komma åt malmen. Det gråberg som uppkommer kan, beroende på dess egenskaper och om det uppfyller de kriterier som ställs upp, användas som konstruktionsmaterial vid anläggande av exempelvis dammar och vägar. Gråberg kan också användas för återfyllnad av utbrutna dagbrott och underjordsgruva. Gråberg som inte används kommer att deponeras i två deponier, varav den ena placeras i den nordvästra delen av verksamhetsområdet och består av en utbyggnad av befintlig gråbergsdeponi, och den andra placeras i den sydvästra delen av verksamhetsområdet. De båda gråbergsdeponierna planeras att byggas upp utifrån en geomorfologisk design som efterliknar det omgivande landskapets topografi.
73. Anrikningssand är en restprodukt efter anrikningsprocessen där aktuella mineral har utvunnits. För anrikningssanden kommer ett nytt sandmagasin att anläggas väster om det befintliga sandmagasinet. Deponering av anrikningssand kommer i första hand att ske i det nya sandmagasinet, men kan även ske i det befintliga sandmagasinet efter uttag från detsamma för ReMining, samt genom återfyllnad. Vatten från de båda magasinerna pumpas till det befintliga klarningsmagasinet. Dammar i befintliga magasin kommer att förstärkas.
74. Hantering av gråberg och anrikningssand beskrivs närmare i avsnitt 10 respektive 11 i TB:n. Det nya sandmagasinet samt åtgärder på och i befintligt sandmagasin och befintligt klarningsmagasin beskrivs närmare i avsnitt 12 i TB:n.

D.6 Industriområde, infrastruktur och övriga anläggningar

75. Industriområdet kommer att omfatta infrastruktur och ett flertal anläggningar, i enlighet med vad som närmare beskrivs i framför allt avsnitt 9 i TB:n. Utformningen av industriområdet kan komma att justeras vid detaljprojekteringen.

D.7 Vattenhantering

76. I etableringsfasen kommer vattenreningsanläggning, diken, ledningar och pumpar att anläggas. I etableringsfasen härrör uppkommande vatten framförallt från anläggningsarbeten, inklusive schakter, men också från avvattning av underjordsgruvan. Genom pumpning av vatten från befintlig underjordsgruva, eller brunnar i anslutning till malmzonerna, kan samtliga malmzoner komma att avvattnas. Uppfordring av vatten kommer att ske genom att vatten samlas upp i bassänger för föravskiljning av slam, varpå vattnet pumpas upp till markytan genom ett eller flera steg i befintligt schakt, alternativt via borrhål till markytan. Vattnet transporteras sedan vidare med pumpning till anrikningsverkets sandpumpning. Uppfordrat vatten kommer att ledas via en vattenreningsanläggning innan vattnet släpps till recipient. Se även avsnitt D.2.
77. Vatten som uppkommer under driftfasen härrör från underjordsgruva, avvattning av malmzonerna, dagbrott, gråbergsdeponier och övrigt industriområde. Detta vatten kommer att pumpas till sandpumpning i anrikningsverket och vidare till det nya sandmagasinet. Viss rening av vattnet sker i sandmagasinet genom neutralisering och sedimentering. Vatten dräneras genom dammvallarna och pumpas vidare till klarningsmagasinet, där slutlig sedimentering sker. Från klarningsmagasinet tas processvatten till anrikningsverket. Överskottsvatten från klarningsmagasinet pumpas till vattenrening. En mindre volym kommer dock släppas till recipient orenat.
78. Copperstone utvärderar två alternativa reningslösningar i form av antingen kemisk fällning, flockning, sedimentering och sandfiltrering, eller sandfiltrering och jonbytesteknik. Det första alternativet är en konventionell teknik som sammantaget anses vara en stabil och välbeprövad process medan det andra alternativet är en mindre konventionell teknik i Sverige, men som framgångsrikt använts vid flera gruvor i Finland.

79. Vatten som pumpas från brunnar i anslutning till malmzonerna bedöms vara opåverkat av verksamheten och således inte behöva genomgå rening. Detta vatten kan därmed användas för skyddsinfiltration och återföring av vatten till Pahtajoki. Även vatten som genomgått rening kan användas för dessa åtgärder.

80. Vattenhanteringen beskrivs närmare i avsnitt 13 i TB:n.

D.8 Insatsvaror och kemiska produkter

81. Sprängämnen i form av pumpbara ämnen baserade på ammoniumnitrat kommer att användas för produktionssprängning. Vidare kommer en mindre del konventionella sprängmedel att användas för att detonera emulsionssprängmedel. Som ovan nämnt omfattas verksamheten med anledning av sprängämneshanteringen av Seveso-lagstiftningens högre kravnivå och säkerhetsrapport bifogas som Bilaga G.

82. Kemikalier och insatsmaterial kommer att användas i verksamhetens anrikningsprocess, främst i anrikningsverkets flotationsdel, och i vattenreningen. Lignin och salt kommer att användas för dammbekämpning. Vidare kommer ett antal övriga kemikalier av mindre volym, t.ex. förbrukningskemikalier och oljor, att användas.

83. Hantering av insatsvaror och kemiska produkter beskrivs närmare i avsnitt 15 i TB:n och avsnitt 8.10 i MKB:n.

D.9 Transporter

84. Externa transporter kommer i huvudsak att ske via järnväg, men i förekommande fall även med lastbil. En bangård med omlastningsstation planeras att anläggas med anslutningar både norrut och söderut till Malmbanan. Samtransport via järnväg kan även ske med övriga aktörer i närområdet. Även övriga alternativ, bl.a. via båt, har utretts rörande extern transport.

85. Interna transporter kommer att ske med gruvtruckar alternativt dumper eller lastbil. Personbilar och hjullastare kommer att användas inom verksamhetsområdet. Nära transporter kan komma att ske med bandtransportör.

86. Fordon och transporter redogörs närmare för i avsnitt 5.8, 8 och 9 i TB:n samt Bilaga A.6.

D.10 Energianvändning

87. Verksamheten kommer att nyttja energi vid brytning, internt transporter, användning av utrustning såsom pumpar, i byggnader och vid ventilation/värme, i primärkross och anrikning. I huvudsak kommer energi i form av el och drivmedel, samt bränsle för biopannan, att nyttjas. Energi i form av värme kommer att återvinnas från ventilation av gruvan samt från anrikningsverket.
88. Copperstone har planerat verksamheten med intentionen att bedriva en energi-effektiv verksamhet med en så liten klimatpåverkan som möjligt. Copperstone avser att i möjligaste mån driva verksamheten med grön el och använda eldrivna fordon. I de fall det inte är rimligt eller möjligt att använda eldrivna fordon, avses fordon att drivas med fossilfria drivmedel.
89. Verksamhetens energianvändning beskrivs närmare i avsnitt 9.13 i MKB:n och avsnitt 16 i TB:n.

D.11 Avfall

D.11.1 Utvinningsavfall

90. Verksamheten kommer att ge upphov till utvinningsavfall (branschspecifikt avfall) bestående av gråberg och anrikningssand. Gråberget klassificeras som avfall från brytning av metallhaltiga mineral, och klassificeras inte som farligt avfall. Gråberget klassificeras inte som inert. Anrikningssanden karakteriseras inte som inert avfall och inte heller farligt avfall. Gråbergsupplag och sandmagasin har beskrivits ovan.
91. Verksamheten kommer också att ge upphov till gruvslam och slam från reningsprocesser. Detta bedöms också utgöra utvinningsavfall och avses i första hand deponeras tillsammans med anrikningssanden.
92. Avfallshanteringen kommer att ske enligt verksamhetens avfallshanteringsplan, se Bilaga E, som kommer att hållas uppdaterad i enlighet med 29 § förordningen (2013:319) om utvinningsavfall.

D.11.2 Övrigt avfall

93. Utöver utvinningsavfall kommer det även i verksamheten att uppkomma industriavfall (ej branschspecifikt avfall), såsom metall, brännbart avfall, plast- och

wellpappförpackningar, träavfall etc. Inom industriområdet kommer en avfallsstation för insamling av sådana fraktioner att anläggas. Därutöver kan verksamheten ge upphov till farligt industriavfall såsom spillolja, oljehaltigt slam/vatten (från oljeavskiljare), oljefilter, använda trasor/absorbenter, lysrör, batterier, kemikalie- eller färgrester etc.

94. Farligt avfall kommer att hanteras, förvaras och omhändertas enligt gällande regelverk. Allt industriavfall kommer att hämtas av kontrakterade entreprenörer godkända för att utföra avfallstransporter och föras till en mottagningsanläggning för vidare omhändertagande i form av återvinning, deponering, behandling eller destruktion.

E. Miljökonsekvenser

95. Miljökonsekvenserna av den ansökta verksamheten beskrivs närmare i avsnitt 9 och 14 i MKB:n. Sammanfattningsvis kan sägas att den ansökta verksamheten förväntas ge upphov till miljökonsekvenser som sträcker sig från obetydliga/försumbara till stora, och även positiva, beroende på påverkansaspekt. MKB:n visar sammantaget att miljökonsekvenserna av den sökta verksamheten är godtagbara.

F. Tillåtlighetsfrågor

F.1 Tillåtlighet enligt 2 kap. miljöbalken

F.1.1 Kunskapskravet (2 kap. 2 § miljöbalken)

96. I samband med Copperstones övergång från att enbart vara ett prospekteringsföretag till att bli ett gruvföretag, har Copperstone byggt en förhållandevis stor organisation där medarbetarna tillsammans besitter lång och omfattande erfarenhet från gruv- och mineralindustrin. Bolaget har inför framtagandet av ansökan även anlitat utomstående expertis med omfattande erfarenhet av gruvfrågor och gruvors miljöpåverkan. Genom samrådsförfarandet och upprättandet av MKB:n har bolaget dessutom fått goda kunskaper och insikter om den sökta verksamhetens påverkan.
97. Bolaget besitter sammantaget de kunskaper som krävs för att bedöma miljöpåverkan av den sökta verksamheten. Bolaget har i MKB:n identifierat de miljö- och hälsorisker som den planerade verksamheten kan tänkas ge upphov till.

F.1.2 Bästa möjliga teknik och försiktighetsprincipen (2 kap. 3 § miljöbalken)

98. I framtagna MKB beskrivs de skyddsåtgärder, begränsningar och försiktighetsmått som bolaget avser att vidta i syfte att i första hand förebygga eller hindra att verksamheten orsakar skada för människor eller miljön, i andra hand motverka och begränsa sådan skada, och i tredje hand återställa sådan skada. Genom att tillämpa denna skadelindringshierarki beaktar Copperstone försiktighetsprincipen. Bolaget har vidare baserat sina bedömningar på konservativa antaganden och således troligen överskattat påverkan av den sökta verksamheten, vilket också är ett uttryck för försiktighetsprincipen.
99. Bolaget har utrett vilka tekniker som finns tillgängliga och kommer att tillämpa bästa möjliga teknik vid utformningen och driften av verksamheten och vid efterbehandling efter att verksamheten har avslutats, så långt det rimligen kan krävas. Som exempel på detta noteras att bolaget har utrett alternativa tekniker för rening av vatten, och avser att i första hand tillämpa en teknik som får anses relativt ny och som bedöms ge bättre reningsresultat än en mer konventionell reningsteknik. Bolaget avser också att ge sina deponier en geomorfologisk design i syfte att kunna genomföra en ekologisk efterbehandling. Ett annat exempel är att bolaget avser att i första hand använda eldrivna fordon alternativt fossilfritt bränsle.
100. Mot bakgrund av ovanstående och vad som i övrigt anges i handlingarna uppfyller Copperstone försiktighetsprincipen och principen om bästa möjliga teknik.

F.1.3 Produktvalsprincipen (2 kap. 4 § miljöbalken)

101. Kemiska produkter kommer att användas i verksamheten. Hantering av kemikalier kommer att ske enligt gällande regelverk och rekommendationer. Copperstone har i planeringen och utformningen av verksamheten beaktat, och kommer fortsatt att beakta, hälso- och miljömässiga aspekter i valet av kemiska produkter som ska användas. Bolaget kommer återkommande att utvärdera kemikalier som används och huruvida dessa kan och bör ersättas.
102. Sammantaget uppfyller Copperstone produktvalsprincipen i 2 kap. 4 § miljöbalken.

F.1.4 Hushållnings- och kretsloppsprinciperna (2 kap. 5 § miljöbalken)

103. Copperstone har i planeringen och utformningen av verksamheten beaktat de möjligheter som finns till hushållning av energi och resurser, och kommer även fortsatt beakta dessa aspekter vid bedrivande av gruvverksamheten. Copperstone avser, som nämnt, att till största del använda eldrivna fordonstyper när tillgänglig teknik och elförsörjning till området så tillåter, och alternativt kommer fordon att drivas med fossilfria drivmedel.
104. Den sökta verksamheten innebär att en fyndighet av riksintresse kan nyttiggöras, att redan ianspråktagen mark kan användas samt att befintligt avfall kan tillgodogöras, vilket sammantaget och för sig utgör en god hushållning med naturresurser.
105. Genom vattenrening, geomorfologisk design och ekologisk efterbehandling minskas de negativa effekterna av det avfall som uppkommer.
106. Mot bakgrund av ovanstående uppfylls kraven i 2 kap. 5 § miljöbalken.

F.1.5 Lokaliseringsprincipen (2 kap. 6 § miljöbalken)

107. Lokaliseringen av gruvbrytningen är avgjord i och med Bergsstatens beslut om bearbetningskoncessioner enligt minerallagen, se avsnitt B.4.3. På grund av att fyndigheten befinner sig på en viss plats är lokaliseringen även given utifrån rådande geologiska förutsättningar.
108. Med hänvisning till vad som anges om verksamhetsområdets lokalisering i avsnitt C.1.1, samt till att området delvis redan är ianspråktaget för gruvverksamhet och har utformats för att ta så lite naturmark i anspråk som möjligt, i synnerhet åt väster, menar Copperstone att den sökta lokaliseringen är i det närmaste idealisk.
109. Mineraltillgångarna är klassificerade som riksintresse för mineral och området är sedan lång tid tillbaka planlagd för gruvindustri. Vissa planändringar behövs för att den sökta verksamhetens utformning ska vara helt förenlig med detaljplanerna. Planbesked har sökts och meddelats. Planändringarna förutses vid tidpunkten för slutligt avgörande vara genomförda eller nära förestående. För det fall det då är aktuellt, kommer Copperstone att i samband med kommande huvudförhandling inkomma med förslag till s.k. planvillkor. För det fall någon planändring mot förmodan då inte längre skulle vara aktuell, kommer Copperstone att anpassa

verksamhetens utformning för att denna ska vara förenlig med gällande planbestämmelser.

110. Mot bakgrund av ovanstående uppfylls kraven i 2 kap. 6 § miljöbalken.

F.2 Tillåtlighet enligt 3 och 4 kap. miljöbalken

111. Tillåtlighet enligt 3 och 4 kap. miljöbalken har bekräftats genom bearbetningskoncessionerna och ska därmed inte prövas inom ramen för denna ansökan.

F.3 Tillåtlighet enligt 5 kap. miljöbalken

112. De ytvattenförekomster som kan komma att påverkas direkt eller indirekt av den sökta verksamheten är de övre och nedre delarna av Pahtajoki (WA73598312 och WA64104032), Rautasälven (WA47755367) och Luossajärvi (WA76574251). Pahtajoki och Rautasälven ingår i Natura 2000-området Torne- och Kalix älvsystem (SE0820430). Det finns inga utpekade grundvattenförekomster i området.
113. En recipientutredning har tagits fram för att bedöma såväl dagens miljötillstånd i berörda recipienter, som den påverkan som den sökta verksamheten kan medföra under avvattningsfas, produktionsfas respektive efter avslutad verksamhet (Bilaga B.5). Utredningen avseende produktionsfasen görs med avseende på totalt fyra scenarier, med utsläpp av renat respektive orenat överskottsvatten samt med avledning till Pahtajoki eller direkt till Rautasälven. Utifrån bland annat resultaten av recipientvattenutredningen förordar Copperstone att utsläppet av överskottsvatten från verksamheten sker till Pahtajoki med utsläppspunkten i utloppskanalen mellan Luossajärvi och Pahtajoki, samt att vattnet genomgår rening (scenario 1a). Visst utsläpp kan även ske först till Luossajärvi, för att helt eller delvis ersätta det vatten som annars skulle ha avrunnit dit från delar av Viscariaområdet. I det följande beskrivs endast det förordade alternativet, och således inte avledning direkt till Rautasälven.
114. Copperstones utredningar visar att det förordade utsläppsscenarioets påverkan på vattenkvaliteten *i produktionsfasen* kommer att medföra att halterna av kobolt, koppar och zink ökar i Pahtajokis nedre vattenförekomst jämfört med i dag. Halterna kommer dock alltjämt att ligga inom god status. Uranhalten är idag på nivån för måttlig status, men bedöms minska eftersom nuvarande orenade utsläpp upphör.

Statusen för uran i Pahtajoki förblir dock måttlig även med beaktande av denna minskning.

115. I Luossajärvi kommer halterna av kobolt och koppar att minska till följd av att nuvarande belastning från Viscariaområdet minskar. Halterna av bland annat uran och zink, liksom av sulfat, beräknas öka till följd av ett minskat flöde genom sjön och därmed en minskad utspädning av förhöjda halter i annat vatten till sjön. Som framgår nedan kommer det att vara möjligt att vidta skyddsåtgärder för att undvika eller begränsa sådan halthöjning.
116. I Rautasälven beräknas vattenkvaliteten inte påverkas på något betydande sätt.
117. Ovannämnda förändringar i vattenkvaliteten bedöms inte medföra några negativa effekter på vattenlevande organismer i Pahtajoki eller Rautasälven. Det går dock inte att utan vidtagande av skyddsåtgärder utesluta negativa effekter på biologin i Luossajärvi till följd av ökade sulfathalter, vilka beror på de minskade flödena till Luossajärvi.
118. Vad gäller påverkan på vattenflöden i vattendragen, och därmed påverkan på kvalitetsfaktorn hydrologisk regim, bedöms Pahtajokis övre vattenförekomst samt Rautasälven ha hög status vid det förordade utsläppsscenariot, medan Pahtajokis nedre vattenförekomst bedöms ha måttlig status. Detta är en följd av att flödet i vattenförekomsten ökar genom att ett basflöde tillkommer från Copperstones utsläpp. Risken för negativa effekter på vattenlevande organismer bedöms dock som liten. Om skyddsåtgärder vidtas för att minska flödesförändringarna i Pahtajoki skulle statusen för hydrologisk regim bli god i Pahtajokis nedre vattenförekomst, varvid negativa effekter på biologin till följd av förändrade flöden skulle kunna uteslutas helt.
119. Vad gäller *avvattningsfasen* bedöms risken för negativa effekter på vattenlevande organismer till följd av förändrad vattenkvalitet vara mycket liten.
120. Den kontinuerliga bräddningen under avvattningsfasen kommer att medföra ett ökat basflöde i Pahtajokis nedre vattenförekomst, medan flödesdynamiken kommer att vara oförändrad. Det ökade basflödet innebär att den hydrologiska regimen blir måttlig, men bedöms inte påverka förutsättningarna för de vattenlevande

organismerna på ett betydande sätt. Om skyddsåtgärder vidtas för att minska flödesförändringarna skulle statusen för hydrologisk regim bli god.

121. Vad gäller påverkan *efter avslutad verksamhet* bedöms Viscariaområdet fortsatt belasta recipienterna genom diffust läckage. Beräkningarna visar att det föreligger en risk för att läckaget av zink kommer att förändra statusen från god till måttlig i Pahtajokis nedre vattenförekomst. Samtidigt ska det noteras att beräkningarna troligen överskattar halterna. Status för övriga ämnen bedöms bli oförändrad. I Rautasälven bedöms ingen statusförsämring uppkomma alls. De förhöjda zinkhalterna bedöms medföra viss risk för negativa effekter på biologin i Pahtajoki. Som framgår nedan kommer det att vara möjligt att vidta skyddsåtgärder för att undvika eller begränsa sådan halthöjning.
122. Under den tid det tar för underjordsgruva och dagbrott att återmättas med grundvatten kommer grundvattenavsänkningen minska flödena i Pahtajoki. Effekten av avsänkningen kommer att minska successivt och flödesregimen på sikt att återgå till nuvarande förhållanden. Under en inledande period bedöms grundvattenavsänkningen i kombination med att utsläppet av överskottsvatten upphör, medföra en minskning av flödena i Pahtajoki jämfört med i dag. Utan vidtagande av skyddsåtgärder kan detta innebära en risk för negativa effekter på biologin i Pahtajoki, men inte i Rautasälven.
123. Genom att vidta skyddsåtgärder för att minska belastningen efter avslutad verksamhet bedöms ingen försämrad status uppkomma ens för zink. Vidare kan åtgärder för att kompensera för minskade flöden minimera risken för negativa effekter på biologin i Pahtajoki. Sammantaget bedöms sådana skyddsåtgärder innebära att risken för negativa effekter på biologin blir obefintlig.
124. Sammanfattningsvis menar Copperstone att utredningarna visar att någon försämring av den ekologiska eller kemiska statusen på någon berörd vattenförekomst inte kan förväntas till följd av den sökta verksamheten. Inte heller äventyras uppnåendet av beslutade miljökvalitetsnormer. Detta gäller även på nivån för enskilda kvalitetsfaktorer, med två undantag. Copperstone redogör för sin inställning till dessa nedan.
125. Kvalitetsfaktorn hydrologisk regim riskerar att erhålla måttlig status till följd av det ökade basflöde till Pahtajoki som Copperstones utsläpp medför. Flödesdynamiken med perioder av lågflöden och högflöden förändras dock inte. Hydrologisk regim är

en hydromorfologisk kvalitetsfaktor som utgör en stödjande kvalitetsfaktor för de biologiska kvalitetsfaktorena. Kvalitetsfaktorn kan inte innebära att den sammanlagda statusen ändras annat än från hög till god. Eftersom det här inte är fråga om en försämring som innebär någon reell inverkan på biologin i vattenförekomsten menar Copperstone att verksamheten inte kommer att medföra någon otillåten försämring av vattenmiljön eller äventyra möjligheten att uppnå miljökvalitetsnormerna på sätt som avses i 5 kap. 4 § miljöbalken.⁶ Copperstone konstaterar samtidigt att det är möjligt att vidta skyddsåtgärder som innebär att god status innehålls.

126. Kvalitetsfaktorn särskilda förorenande ämnen (SFÄ) är en fysikalisk-kemisk kvalitetsfaktor. De beräkningar som har gjorts, vilka grundas på försiktiga antaganden och troligen överskattar påverkan, visar en risk för försämring av statusen för zink under tiden efter avslutad verksamhet. Samtidigt är det möjligt att vidta skyddsåtgärder för att minska zinkutsläppet så att statusen inte förändras. Huruvida sådana åtgärder behövs efter avslutad verksamhet är något som lämpligen hanteras i efterbehandlingsplanen.
127. Vad gäller halthöjningarna i Luossajärvi, vilka är ett resultat av andra utsläpp till sjön och att vatten från Viscariaområdet inte längre kommer att orsaka en spädningseffekt, menar Copperstone att dessa inte orsakas av Copperstones verksamhet. Copperstone konstaterar samtidigt att skyddsåtgärder kan vidtas genom att Copperstone avleder en del av sitt överskottsvatten till Luossajärvi, varvid spädningseffekten återfås. Detta leder till att halthöjningen i Luossajärvi uteblir eller begränsas. Halterna kan även minska beroende på hur mycket överskottsvatten som avleds.
128. Mot bakgrund av ovanstående konstaterar Copperstone att den sökta verksamheten inte medför någon otillåten försämring av vattenmiljön eller att möjligheten att uppnå en miljökvalitetsnorm äventyras på sätt som avses i 5 kap. 4 § miljöbalken. Verksamheten är därmed tillåtlig även enligt reglerna i 5 kap. miljöbalken.

⁶ Jfr. Mark- och miljööverdomstolens dom den 21 april 2017 i mål nr M 2649-16.

F.4 Tillåtlighet enligt 7 kap. miljöbalken

F.4.1 Natura 2000

129. Det planerade verksamhetsområdet är inte beläget i något Natura 2000-område men angränsar i väst till Natura 2000-området Rautas (SE08202443) samt är beläget inom avrinningsområdet för bäcken Pahtajoki som tillhör vattensystemet för Natura 2000-området Torne och Kalix älvsystem (SE0820430). Rautas Natura 2000-område är ett drygt åtta kvadratmil (81 694 ha) stort område av fjäll, skog, våtmark, sjöar och vattendrag. Torne och Kalix älvsystem är ett limniskt Natura 2000-område som sträcker sig från Tretriksroset och nordvästra Lappland ned till Bottenviken och omfattar en stor andel av de sjöar och vattendrag som utgör Torne och Kalix älvsystem. Som redovisas i avsnitt 9.5 i MKB:n samt i Bilaga B.8 bedöms den planerade verksamheten, med beaktande av möjliga och föreslagna skyddsåtgärder, inte innebära en betydande påverkan på miljön i Natura 2000-områdena. Den sökta verksamheten bedöms därmed inte erfordra tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken.
130. För det fall att mark- och miljödomstolen gör en annan bedömning yrkar Bolaget reservationsvis om ett Natura 2000-tillstånd enligt 7 kap 28 a § miljöbalken. För ett Natura 2000-tillstånd krävs att den planerade verksamheten i) inte kan skada den livsmiljö eller de livsmiljöer i området som avses att skyddas, och ii) inte medför att den art eller de arter som avses att skyddas utsätts för en störning som på ett betydande sätt kan försvåra bevarandet i området. Vad som närmare ligger i kraven framgår av 16 och 17 §§ i förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. varav framgår att gynnsam bevarandestatus ska behållas eller återställas för aktuella livsmiljöer och/eller arter.
131. Som följer av Bilaga B.8 kan den planerade gruvverksamheten få vissa indirekta effekter som berör Natura 2000-områdena vad gäller grundvattenavsänkning, vattenkemisk påverkan, påverkan på vattenföring, störningseffekter från buller och visuella störningar samt damning.
132. Natura 2000-områdena är utpekade för olika naturtyper, bland annat aapamyror, källor och källkärr, fjällbjörkskog, myrsjöar, alpina vattendrag, större och mindre vattendrag, öppna mossar och kärr, ävjestrandssjöar och skogbevuxen myr. För vissa naturtyper och med vissa miljöaspekter kan det, utan beaktande av skyddsåtgärder, lokalt uppstå miljöpåverkan som står i motsättning till sådana bevarandemål /

förutsättningar för bevarande som finns listade i Natura 2000-områdenas bevarandeplaner. Påverkan på naturtyperna i de två Natura 2000-områdena är dock mycket liten relaterat till den stora utbredningen av dessa naturtyper inom Rautas samt Torne och Kalix älvsystem. Den samlade bedömningen är därför att ingen skada på förekommande naturtyper förväntas uppstå. Genom vidtagande av vissa skyddsåtgärder i form av vattenrening, övervakning och skyddsinfiltration samt upprätthållande av lägsta flöde i recipienten bedöms det dessutom, som ovan nämnts, vara möjligt att reducera även sådana lokala miljöeffekter som kan uppstå inom Natura 2000-områdena till den grad att miljöeffekterna inte längre utgör en betydande påverkan, än mindre en skada.

133. Natura 2000-områdena är utpekade för vissa djurarter, bland annat utter, lodjur och grön flodtrollslända samt för viss växtarter, bland annat venhavre och myrbräcka. Det finns inga utpekade fågelarter för något av Natura 2000-områdena. Av de utpekade arterna är det enbart utter och venhavre som noterats inom påverkansområdena inom något av Natura 2000-områdena. Påverkan på de utpekade arterna bedöms bli obetydlig eller helt utebli för samtliga arter. Verksamheten bedöms inte heller påverka någon av de utpekade arternas bevarandestatus i Rautas eller Torne och Kalix älvsystem. Sammanfattningsvis bedöms ingen störning som kan påverka bevarandet av någon av arterna i området att uppkomma till följd av verksamheten, vare sig med eller utan skyddsåtgärder.

134. Sammanfattningsvis finns alltså förutsättningar för att bevilja Natura 2000-tillstånd.

F.4.2 Naturresevat

135. Verksamhetsområdet är beläget öster om, och helt utanför, naturresevatet Rautas fjällurskog (SE0820243). Ingen verksamhet i strid med resevatföreskrifterna kommer att bedrivas i någon del.

F.4.3 Strandskydd

136. Verksamhetsområdet innefattar tjärnar och vattendrag, vid vilka strandskydd generellt sett råder. Strandskyddet i området har emellertid upphävts genom bestämmelser i gällande detaljplaner.

137. Med beaktande av ovanstående i avsnitt F.4.1–F.4.3 konstaterar Copperstone att verksamheten är tillåtlig sett till 7 kap. miljöbalken

F.5 Tillåtlighet enligt 8 kap. miljöbalken

138. I verksamhetsområdet och dess påverkansområde förekommer vissa arter som är fridlysta enligt 4–9 §§ artskyddsförordningen (2007:845).

F.5.1 Arter som omfattas av 4 § artskyddsförordningen

139. Enligt 4 § artskyddsförordningen är det förbjudet att avsiktligt fånga eller döda djur, avsiktligt störa djur, särskilt under djurens parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder, avsiktligt förstöra eller samla in ägg i naturen och att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplats. Bestämmelsen implementerar dels artikel 12.1 i Art- och habitatdirektivet (1992/43/EEG) och dels artikel 5 Fågeldirektivet (2009/147/EG) och omfattar de arter som anges i artskyddsförordningen.

F.5.1.1 *Arter som skyddas enligt art- och habitatdirektivet*

140. I påverkansområdet har uttter noterats. Även lodjur, björn och järv kan tillfälligt förekomma i området men ingen av dessa arter har några kända fasta förekomster i området. Inga djurarter som är fridlysta enligt 4 § artskyddsförordningen kommer att dödas eller fångas eller avsiktligt störas på ett otillåtet sätt till följd av verksamheten. Inte heller bedöms djurens fortplantningsområden eller viloplats skadas eller förstöras i strid med 4 § artskyddsförordningen till följd av gruvverksamheten. Ingen påverkan på upprätthållande av bevarandestatusen kommer att uppstå på lokal, regional eller nationell nivå för någon av de fridlysta arterna. Bolaget bedömer sammanfattningsvis att förbuden i 4 § artskyddsförordningen inte aktualiseras för någon av arterna som skyddas enligt art- och habitatdirektivet.

F.5.1.2 *Arter som skyddas enligt fågeldirektivet*

141. EU-domstolen har i ett förhandsavgörande i mars 2021 klargjort att förbuden i artikel 5 i fågeldirektivet omfattar samtliga vilda fåglar, inte bara sådana fågelarter som upptas i bilaga 1 till fågeldirektivet, som är hotade eller som har en långsiktig vikande populationstrend.⁷ I verksamhetsområdet, samt i omgivande områden som på olika sätt kan påverkas av verksamheten har ett flertal olika fågelarter noterats

⁷ EU-domstolens förhandsavgörande den 4 mars 2021 i de förenade målen C-473/19 och C-474/19 ”Skydda Skogen”.

varav flera är rödlistade och/eller upptagna i bilaga 1 till fågeldirektivet. En tabell över samtliga fågelarter som påträffats finns i Bilagorna B.1 och B.8.

142. När det gäller EU-domstolens ovannämnda förhandsavgörande begränsade domstolen i övrigt sin prövning till tolkningen och tillämpningen av förbuden i artikel 12.1 i art- och habitatdirektivet. Inga fågelarter omfattas av art- och habitatdirektivet.
143. Eftersom EU-domstolen uttryckligen begränsade sin prövning till nationell tillämpning av förbuden i art- och habitatdirektivet menar Copperstone, likt Naturvårdsverket i sin nya vägledning från mars 2022⁸, att det saknas skäl att frångå tidigare praxis rörande tillämpningen av 4 § 1–3 p artskyddsförordningen såvitt avser fåglar. Det innebär att för att en handling som uppenbarligen har ett annat syfte än att avsiktligt döda eller störa fåglar aktualiseras förbuden först om det finns en risk för påverkan på fågelartens bevarandestatus.
144. Om markavtäckning och skogsavverkning sker under fåglarnas häckningsperiod finns det en risk att ägg och ej flygga ungfåglar tillhörande de arter som kan häcka i verksamhetsområdet oavsiktligt dödas eller skadas av arbetsfordonen. Vidare finns det under verksamhetens driftsfas en risk att buller och visuell påverkan skulle kunna störa fåglar i verksamhetsområdet samt i vissa angränsande områden under deras häckningsperiod. Någon påverkan under fåglarnas övervintrings- eller flyttperioden förväntas inte uppkomma. Verksamheten har dock uppenbarligen ett annat syfte än att döda eller störa djur och med beaktande av att ingen del av den planerade verksamheten bedöms påverka någon fågelarts bevarandestatus på någon nivå aktualiseras inte förbuden i 4 § 1–3 p. artskyddsförordningen.
145. För det fall att mark- och miljödomstolen skulle göra en annan bedömning gällande förbuden i 4 § 1–3 p. artskyddsförordningen finns det skyddsåtgärder som kan vidtas för att minska risken för påverkan på fåglar. För att undvika risk för påverkan på häckande fåglar, ägg och fågelungar kan skogsavverkning och markavtäckning förläggas till utanför häckningstid. En likvärdig effekt fås om skogsavverkning med borttagande av rishögar m.m. sker utanför häckningstid medan markavtäckning av

⁸ Naturvårdsverket, *Vägledning om fridlysning av fåglar*, från mars 2022, tillgänglig på <https://www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/arter-och-artskydd/artskyddshandboken-och-vagledning-om-artskydd/vagledning-om-fridlysning-av-faglar/> (senast besökt 28 mars 2022).

den berörda marken kan ske under häckningstid men först efter det att marken avsökts efter häckande fåglar eller bon, varefter markavtäckning sker på tillräckligt avstånd från eventuella påträffade häckande fåglar eller bon. Med någon av dessa skyddsåtgärder undviks att fåglar dödas eller skadas samt att bon eller ägg skadas eller förstörs. Som framgår av MKB:n, tabell A, vidtar bolaget även skyddsåtgärder för att undvika buller och visuell störning av bland annat häckande fåglar i nära anslutning till verksamhetsområdet. Bolaget bedömer att skyddsåtgärderna är tillräckliga för att undvika sådan störning som avses i 4 § artskyddsförordningen. Vid dessa omständigheter aktualiseras inte förbuden i 4 § 1–3 p. artskyddsförordningen. Det noteras också att bedömningen av påverkan på bevarandestatusen blir den samma med som utan skyddsåtgärder, det vill säga att ingen påverkan på någon fågelarts bevarandestatus kommer att uppstå.

146. Vad gäller tillämpningen av 4 § 4 p. artskyddsförordningen som skyddar djurs fortplantningsområde och viloplats är det alltså upprätthållandet av begreppet kontinuerlig ekologisk funktion (KEF) som ska bedömas.⁹ Utifrån en konservativ uppskattning förväntas upp emot 43 fågelarter utnyttja verksamhetsområdet för häckning. De naturtyper som förekommer i området finns även i mycket stor utsträckning i närområdet inte minst inom det mycket stora bälte av skyddade områden som angränsar till verksamhetsområdet. Ianspråktagande av mark för verksamheten innebär att verksamhetsområdet fram till tiden för ekologisk efterbehandling inte kommer att utgöra ett attraktivt häckningsområde för fåglar. Den grundvattensänkning som planeras kan även, utan skyddsåtgärder, på längre sikt medföra upptorkning av intilliggande våtmarksområden som kan utgöra fortplantningsområden eller viloplats för våtmarksfåglar. Även buller skulle kunna ha viss tillfällig påverkan på närliggande områden. För samtliga arter som kan förekomma i verksamhetsområdet görs dock bedömningen att den kontinuerliga ekologiska funktionen inte påverkas av verksamheten då habitaterna är omättade och det för samtliga förekommande fågelarter bedöms finnas alternativa fortplantningsområden och viloplats i närheten som är av motsvarande kvalitet som de påverkade områdena. Samtliga fågelarter kommer att kunna tillgodose sina behov av fortplantning och vila. Förbudet i 4 § 4 p. artskyddsförordningen aktualiseras

⁹ Se Naturvårdsverket, *Vägledning om fridlysning av fåglar*, från mars 2022, tillgänglig på <https://www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/arter-och-artskydd/artskyddshandboken-och-vagledning-om-artskydd/vagledning-om-fridlysning-av-faglar/> (senast besökt 28 mars 2022).

därmed ej. Någon risk för påverkan på någon fågelarts bevarandestatus bedöms inte heller föreligga.

147. Sammantaget gör bolaget bedömningen att ingen av förbudsbestämmelserna i 4 § artskyddsförordningen blir tillämpliga. För det fall att mark- och miljödomstolen gör en annan bedömning yrkas dock reservationsvis om artskyddsdispens enligt 14 § artskyddsförordningen för de fågelarter som anges i bolagets reservationsvisa yrkande. Se avsnitt F.5.6 nedan om varför artskyddsdispens i så fall bör meddelas.
148. EU-domstolen har i ovan nämnda förhandsavgörande från mars 2021 konstaterat att den svenska tillämpningen av artskyddsreglerna i vissa avseenden inte är förenlig med EU-rätten.¹⁰ Vidare har betänkandet *Skydd av arter – vårt gemensamma ansvar* (SOU 2021:51) överlämnats till regeringen, varigenom ändringar av bestämmelser i artskyddsförordningen föreslås. Därefter har regeringen aviserat att ändringar av artskyddslagstiftningen ska genomföras inom en snar framtid.
149. Mot bakgrund av att den svenska artskyddslagstiftningen står inför omfattande ändringar inom kort avser bolaget att, om det behövs, inkomma med ett förnyat ställningstagande i fråga om verksamhetens förenlighet med de svenska artskyddsbestämmelserna när den nya lagstiftningen är beslutad. Bolaget kan emellertid redan nu förutse att de svenska artskyddsbestämmelserna, som ett minimum, kommer att motsvara förbudsbestämmelserna i EU:s fågeldirektiv så som de ska tillämpas enligt EU-domstolens praxis.
150. Som ovan beskrivits kommer, med beaktande av skyddsåtgärder där avtäckning sker utanför häckningsperioden, verksamheten inte innebära att några fåglar eller ägg avsiktligt dödas eller skadas. Verksamheten är därmed förenlig med det skydd som följer av artikel 5 a–c i fågeldirektivet.
151. När det gäller förbudet mot avsiktlig störning enligt artikel 5 d i fågeldirektivet gäller förbudet, enligt direktivet, enbart i den mån störningarna inte saknar betydelse för att uppnå direktivets syfte. Som framgår av ovan bedömer bolaget att verksamheten med vidtagande av skyddsåtgärder inte kommer att innebära någon störning av vilda fågelarter. Under alla omständigheter bedöms den sökta

¹⁰ EU-domstolens förhandsavgörande den 4 mars 2021 i de förenade målen C-473/19 och C-474/19 ”Skydda Skogen”.

verksamheten inte innebära någon sådan kvalificerad störning som följer av fågeldirektivet.

F.5.2 Arter som omfattas av 6 § artskyddsförordningen

152. Enligt 6 § artskyddsförordningen är det förbjudet att döda, skada, fånga eller på annat sätt samla in exemplar samt att ta bort eller skada ägg, rom, larver eller bon från levande kräldjur, groddjur och ryggradslösa djur som anges i bilaga 2 till artskyddsförordningen.
153. I påverkansområdet har skogsödlor och vanlig groda som omfattas av 6 § artskyddsförordningen noterats, medan skogsödlor antas förekomma. Det kan inte uteslutas att enstaka individer av skogsödlor och vanlig groda påverkas genom att bli oavsiktligt dödade vid markavtäckning, skogsavverkning eller körning med arbetsfordon i verksamhetsområdet. Arterna är visserligen rörliga och kan flytta på sig men trots detta kan dödsfall inte uteslutas och vidare riskerar ägg/rom, och ungar/ungel att skadas eller dödas. Vissa skyddsåtgärder skulle kunna vidtas men det bedöms oavsett skyddsåtgärder kvarstå en risk att individer av arterna oavsiktligt dödas eller att ägg/rom och ungar/ungel skadas i samband med etableringen av gruvverksamheten eller i dess driftsfas.
154. Både skogsödlor och vanlig groda är livskraftiga arter med förmodad gynnsam bevarandestatus i hela landet. Någon påverkan på arternas bevarandestatus på lokal, regional eller nationell nivå bedöms inte uppkomma till följd av verksamheten.
155. Med beaktande av att förbuden i 6 § artskyddsförordningen kan aktualiseras yrkar bolaget att mark- och miljödomstolen meddelar artskyddsdispens enligt 15 § artskyddsförordningen såvitt avser arterna skogsödlor och vanlig groda. Se avsnitt F.5.6 nedan om varför artskyddsdispens bör meddelas.

F.5.3 Arter som omfattas av 7 § artskyddsförordningen

156. Enligt 7 § artskyddsförordningen är det förbjudet att avsiktligt plocka, samla in, skära av, dra upp med rötterna eller förstöra växter i deras naturliga utbredningsområde i naturen. Vilka växter som omfattas av förbudet specificeras i artskyddsförordningen.

157. I påverkansområdet har myrbräcka och venhavre som omfattas av 7 § artskyddsförordningen noterats. Gällande myrbräcka noterades under inventeringen 18 plantor men med en konservativ populationsuppskattning kan uppemot 50 plantor förekomma i verksamhetsområdet och därmed försvinna när avbaning sker. Venhavre förekommer inte i verksamhetsområdet men förekommer längs Rautasälven som ligger inom verksamhetens potentiella påverkansområde för vattenkvalitet och vattenföring. Den förväntade påverkan i Rautasälven bedöms dock bli mycket liten och någon beaktansvärd risk för negativ påverkan på venhavre föreligger inte.
158. Då syftet med en verksamhet uppenbart är ett annat än att skada fridlysta arter krävs det, enligt praxis från mark- och miljödomstolen, en risk för påverkan på artens bevarandestatus i området för att förbudet i 7 § artskyddsförordningen ska aktualiseras.¹¹ Planerad verksamhet bedöms inte medföra påverkan på myrbräcka som försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd på lokal, regional eller nationell nivå. Förbudet i 7 § artskyddsförordningen aktualiseras i bolagets mening därför inte.
159. Skulle mark- och miljödomstolen göra en annan bedömning avseende påverkan på bevarandestatus är en potentiell skyddsåtgärd för att skydda de exemplar av myrbräcka som förekommer i verksamhetsområdet att transplantera förekommande plantor till en närliggande lämplig miljö. Sådan transplantation av kärlväxter och orkidéer utförs regelbundet och det bedöms finnas goda förutsättningar för att utföra lyckad transplantation av denna art. Skyddsåtgärden skulle utgöra en direkt följd av den ansökta verksamheten, vars syfte uppenbart är ett annat än att hantera de aktuella växtexemplaren. Bolagets uppfattning är därför att åtgärderna ska betraktas som en del av den ansökta verksamheten och inte som separata åtgärder med syfte att hantera de aktuella växterna. Motsatsen skulle innebära att förbuden i artskyddsförordningen inträder eftersom skyddsåtgärden då inte träffas av kvalificeringen att förbuden endast inträder om artens bevarandestatus riskerar att påverkas. Detta skulle leda till den orimliga situationen att borttagandet av växterna genom avtäckning inte kräver dispens, men att ett tillvaratagande av dem skulle göra det.

¹¹ Se Mark- och miljödomstolens vid Nacka tingsrätt resonemang i dom 2020-01-17 i mål M 7575-17.

160. För det fall domstolen anser att åtgärderna kräver dispens anser bolaget att ansökan innehåller de uppgifter som behövs och att skäl för dispens föreligger, se vidare nedan.

161. För det fall att mark- och miljödomstolen gör bedömningen att dispens krävs avseende venhavre eller myrbräcka, för verksamheten i sig eller för vidtagande av ovannämnda skyddsåtgärder, yrkas reservationsvis om artskyddsdispens enligt 14 § artskyddsförordningen för berörd art. Se avsnitt F.5.6 nedan om varför artskyddsdispens i så fall bör meddelas.

F.5.4 Arter som omfattas av 8 § artskyddsförordningen

162. Enligt 8 § artskyddsförordningen är det förbjudet att plocka, gräva upp eller på annat sätt ta bort eller skada exemplar av vilt levande kärlväxter, mossor, lavar, svampar och alger samt att ta bort eller skada frön eller andra delar. Vilka växter som omfattas av förbuden specificeras i artskyddsförordningen.

163. I påverkansområdet har långskaftad svanmossa samt ett antal orkidéer (brudsporre, grönkulla, korallrot, spindelblomster, skogsnycklar) som omfattas av 8 § artskyddsförordningen noterats.

164. Skogsnycklar, korallrot och brudsporre har påträffats inom potentiellt påverkansområde för grundvattenavsänkning. Dessa växtplatser bedöms dock inte påverkas av eventuell grundvattenavsänkning då arterna är beroende av ett ytligt markvatten som inte bedömts påverkas vid avsänkningar av grundvattenytan i de djupare berglagren.

165. Brudsporre, grönkulla och spindelblomster har noterats i verksamhetsområdet samt i enskilda fall i prognosticerat påverkansområde för grundvattenavsänkning. Plantor och växtplatser för dessa arter kommer att försvinna i samband med skogsavverkning och markavtäckning inom verksamhetsområdet.

166. Långskaftad svanmossa har i verksamhetsområdet påträffats med en liten förekomst (under 1 dm²), vilken kommer att försvinna vid avtäckningen av området.

167. Då syftet med en verksamhet uppenbart är ett annat än att skada fridlysta arter krävs det, enligt tidigare praxis från bl.a. Mark- och miljööverdomstolen, en risk för påverkan på artens bevarandestatus i området för att förbuden 8 § artskydds-

förordningen ska aktualiseras.¹² Den sökta verksamheten bedöms inte medföra påverkan som försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos beståndet för någon av de arter av orkidéer eller mossor som har noterats inom påverkansområdet, vare sig på lokal, regional eller nationell nivå. Förbuden i 8 § artskyddsförordningen bedöms därmed inte aktualiseras.

168. Skulle mark- och miljödomstolen göra en annan bedömning är en potentiell skyddsåtgärd att transplantera förekommande plantor av brudsporre, grönkulla, spindelblomster och långskaftad svanmossa till intilliggande lämplig miljöer. Sådana transplanteringar och utsättningar av kärlväxter och mossor utförs regelbundet och bedöms kunna medföra att de transplanterade växtindividerna kan fortleva i livskraftiga bestånd. Av samma skäl som anförts ovan i avsnitt F.5.4 gällande myrbräcka anser bolaget att transplantering av växtindivider inför avbaning i syfte att skydda dessa från påverkan från verksamheten inte kräver artskyddsdispens. För det fall domstolen anser att åtgärderna kräver dispens anser bolaget att ansökan i och för sig innehåller de uppgifter som behövs och att skäl för dispens föreligger, se vidare nedan.
169. För det fall mark- och miljödomstolen gör en annan bedömning gällande tillämpningen av 8 § artskyddsförordningen eller utifall föreslagen förändring i SOU 2021:51 som innebär att även växternas livsmiljöer är skyddade blir verklighet yrkas dock reservationsvis om artskyddsdispens enligt 15 § artskyddsförordningen för orkidéerna brudsporre, grönkulla, korallrot, spindelblomster, skogsnycklar samt för långskaftad svanmossa. Se avsnitt F.5.6 nedan om varför artskyddsdispens i så fall bör meddelas.

F.5.5 Arter som omfattas av 9 § artskyddsförordningen

170. Enligt 9 § artskyddsförordningen är det förbjudet att gräva eller dra upp exemplar av växter med rötterna samt att plocka eller på annat sätt samla in exemplar av växter för försäljning eller andra kommersiella ändamål. Förbudet gäller de vilt levande kärlväxter, mossor, lavar, svampar och alger som specificeras i artskyddsförordningen.

¹² MÖD 2016:1; MMD vid Växjö TR, dom 2021-05-20 i mål M 5407-20; MMD vid Nacka TR, dom 2021-06-04 i mål M 7976-18. Bostadsbygge i Växjö (MÖD, 2021-06-09, mål M 3547-20).

171. I verksamhetsområdet har groddlummer, finnlummer, fjälllummer, nordlummer och riplummer som omfattas av 9 § artskyddsförordningen noterats. Flera av lummerarterna är tämligen vanliga i verksamhetsområdet och kommer att påverkas av gruvans planerade markanspråk. Då syftet med en verksamhet uppenbart är ett annat än att ta bort eller skada en fridlyst växt krävs det en risk för påverkan på den fridlysta artens bevarandestatus i området för att förbuden 9 § artskyddsförordningen ska aktualiseras.¹³ För inga av förekommande lummerarter bedöms sökt verksamhet medföra påverkan som försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd på lokal, regional eller nationell nivå. Förbuden i 9 § artskyddsförordningen bedöms därmed inte aktualiseras.
172. Skulle mark- och miljödomstolen göra en annan bedömning är en möjlig skyddsåtgärd att transplantera förekommande lummerindivider. Transplantering av lummerarter har i vissa fall utförts i samband med exploatering med bakgrund av att dessa arter är fridlysta. Med beaktande av att lummerarter är så vanliga i närområdets fjällbjörkskog och fjällhed bedöms en transplantation dock inte medföra någon nytta för populationerna i detta fall.
173. För det fall mark- och miljödomstolen gör en annan bedömning gällande tillämpningen av 9 § artskyddsförordningen yrkas dock reservationsvis om artskyddsdispens enligt 15 § artskyddsförordningen.

F.5.6 Artskyddsdispens

174. Enligt 15 § artskyddsförordningen får dispens från 6, 8 och 9 §§ ges om det i) inte finns någon annan lämplig lösning och ii) dispensen inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde. Enligt 14 § artskyddsförordningen krävs för dispens från 4 och 7 §§ därutöver att iii) någon av de förutsättningar för dispens som anges i 14 § 3 p. a–f föreligger.

¹³ Se bl.a. MÖD 2016:1; MMD vid Nacka TR, dom 2021-06-04 i mål M 7976-18; MMD vid Nacka TR, dom 2021-08-31 i mål M 8985-19.

F.5.6.1 *Det finns ingen annan lämplig lösning*

175. Dispens enligt 14 och 15 §§ artskyddsförordningen förutsätter att det inte finns någon annan lämplig lösning.
176. Enligt artikel 16.1 i art- och habitatdirektivet ska medlemsstaterna säkerställa att undantag från förbudsbestämmelserna bara får beviljas under förutsättning att ”det inte finns något tillfredsställande alternativ”. Det innebär att det som utgångspunkt inte får finnas något alternativ som är mer lämpligt än det alternativ som dispensen avser.
177. Brytning av koppar innebär att marken där gruvan planeras kommer att tas i anspråk. Den avgörande faktorn för lokalisering av en gruva är den plats där fyndigheten faktiskt finns. Förutsättningarna för brytning av fyndigheten i Viscaria är väl kända och kopparbrytning har tidigare pågått på platsen. Fyndigheten är väl identifierad och med god marginal brytvärd. Den mest lämpade användningen av berörda mark- och vattenområden är mineralutvinning, vilket understryks av att området utgör riksintresse för värdefulla ämnen och material samt av att Bergsstaten har meddelat tre bearbetningskoncessioner, vilka alla har vunnit laga kraft. Även det faktum att marken är detaljplanerad för gruvindustri visar på lämpligheten. Lokaliseringen av gruvan är således den mest lämpade.
178. Vad gäller utformningen av gruvan och dess olika anläggningar har en lokaliseringstudering gjorts, vilken visar att det inte finns något alternativ som är mer lämpligt eller ens tillfredsställande och som därtill skulle medföra att påverkan på de berörda arterna uteblir. Copperstone har optimerat planerad användning av marken kring mineralfyndigheten i syfte att ta så lite naturmark i anspråk som möjligt.
179. Förutsättningen om ingen annan lämplig lösning är således uppfylld.

F.5.6.2 *Ansökt dispens försvårar inte upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus för någon av arterna*

180. Dispens enligt 14 respektive 15 §§ artskyddsförordningen förutsätter att dispensen inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde. Av Bilaga B.8 samt vad som framförts ovan i avsnitt F.5.1–F.5.5 framgår att en meddelad dispens inte skulle påverka

bevarandestatusen på någon av de arter som skyddas enligt 4, 6, 7, 8 eller 9 §§ artskyddsförordningen.

F.5.6.3 *Verksamheten har ett allt överskuggande allmänintresse*

181. Enligt 14 § artskyddsförordningen krävs för dispens från 4 och 7 §§ att någon av de förutsättningar för dispens som anges i 14 § 3 p. a–f föreligger. Bolaget gör gällande att verksamheten utgör ett sådant tvingande skäl som har ett allt överskuggande allmänintresse som avses i 14 § 3 p. c artskyddsförordningen.

182. 14 § artskyddsförordningen genomför art- och habitatdirektivets artikel 16.1 i svensk rätt. Artikel 16.1 anger att medlemsstaterna får göra undantag från artskyddet av bl.a. följande skäl (punkten c):

”Av hänsyn till allmän hälsa och säkerhet, eller av andra tvingande orsaker som har ett allt överskuggande allmänintresse, inbegripet orsaker av social eller ekonomisk karaktär och betydelsefulla positiva konsekvenser för miljön.”

183. I EU-kommissionens vägledningsdokument avseende tillämpningen av artikel 12 och 16 i art- och habitatdirektivet¹⁴ konstaterar Kommissionen på sidan 54¹⁵ att de intressen som nämns i artikel 16.1 c inte är uttömmande utan att den täcker även andra orsaker som inte nämns. På samma sida hänvisar Kommissionen till att det inom andra delar av gemenskapslagstiftningen där liknande begrepp används (t.ex. fri rörlighet för varor) har EU-domstolen ansett att allt överskuggande krav eller allmänintresse kan rättfärdiga nationella åtgärder som inskränker principen om fri rörlighet och att EU-domstolen har bedömt folkhälsan, miljöskyddet och strävandet efter legitima mål för ekonomisk och social politik som sådana tvingande skäl.

184. Kommissionen påpekar vidare att begreppet ”tvingande orsaker som har ett allt överskuggande allmänintresse” återkommer i art- och habitatdirektivets artikel 6.4, om tillåtande av planer och projekt som bedöms få negativa konsekvenser för ett Natura 2000-område. Bedömningen av vad som utgör ”tvingande orsaker som har ett allt överskuggande allmänintresse” enligt artikel 16.1 c kan därför enligt Kommissionen göras mot bakgrund av vägledningen avseende tolkningen av artikel

¹⁴ Vägledning om strikt skydd för djurarter av intresse för gemenskapen i enlighet med rådets direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer, februari 2007.

¹⁵ I den svenska versionen av vägledningsdokumentet avseende art- och habitatdirektivet.

6.4 i art och habitatdirektivet¹⁶. I vägledningen avseende artikel 6.4 anger Kommissionen på s. 7–8¹⁷ att orsaker som är av social eller ekonomisk karaktär kan vägas mot bevarandemålen för direktivet oavsett om det främjas av offentliga eller privata organ, men att projekt som utvecklats av privata organ endast kan övervägas om det kan visas att allmänintresset gynnas.

185. Tolkningsen av begreppet ska alltså göras i enlighet med hur begreppet används i andra delar av gemenskapslagstiftningen där liknande begrepp används.
186. När det gäller frågan om vad som kan utgöra ett *allmänintresse* kan EU-domstolens avgörande i mål C-346/14 avseende ett vattenkraftverk i floden Schwarze Sulm i Österrike nämnas. I detta avgörande konstaterade domstolen att ett projekt som försämrade statusen på ett vattendrag var berättigat till ett undantag och att projektet, som avsåg produktion av förnybar energi motsvarande 0,4 promille av Österrikes nationella produktion, utgör *ett allmänintresse av större vikt* enligt vattendirektivet.
187. Kommissionen har vid ett antal tillfällen yttrat sig över planer och projekt som medlemsstaterna har ansett vara motiverade av tvingande orsaker som har ett väsentligt allmänintresse enligt art- och habitatdirektivet artikel 6.4. Särskilt kan nämnas kommissionens yttrande 24/04/2003 i anledning av en översiktsplan (*Rahmenbetriebsplan*) för kolgruvan Prosper Haniel i Tyskland. I yttrandet påtalades bland annat att en fortsatt drift av gruvan, på grund av dess geologiska och infrastrukturmässiga fördelar, bidrar till att de allmänna målen för den tyska långsiktiga energipolitiken på federal och regional nivå kan uppnås. Vidare påtalades att en nedläggning av gruvan skulle få oacceptabla direkta och indirekta ekonomiska och sociala följder på regional nivå vilket skulle leda till en direkt förlust av arbetstillfällen i kolindustrin liksom i branscher i föregående och efterföljande led. Kommissionen ansåg därför att planen motiverades av tvingande orsaker som hade ett allt överskuggande allmänintresse.
188. Den planerade verksamheten ligger i sin helhet inom riksintresse för värdefulla ämnen eller material (3 kap. 7 § miljöbalken). Som framgår av underlags-

¹⁶ Vägledning om artikel 6.4 i habitatdirektivet 92/43/EEG – förtydligande av begreppen alternativa lösningar, tvingande orsaker som har ett väsentligt allmänintresse, kompensationsåtgärder, totalt sett sammanhängande och yttrande från kommissionen, 2007/2012.

¹⁷ I den svenska versionen av vägledningsdokumentet om artikel 6.4 i habitatdirektivet 92/43/EEG.

handlingarna bedöms området innehålla en sammantaget stor och omfattande malmpotential. Viscariafyndighetens kända och indikerade mineraltillgångar är uppskattade till ca 47 miljoner ton koppar- och järnmineraliseringar med ytterligare 26,9 miljoner ton i antagna mineraltillgångar. Till detta kommer en potential för ReMining vilket inrymmer 12,7 miljoner ton sand med bland annat koppar och järn. Den totala beräknade kopparmängden i nu uppräknade mineraltillgångar uppgår till drygt 761 tusen ton koppar. Copperstone menar mot bakgrund av detta att malmfyndigheterna vid Viscaria är av mycket stor vikt ur försörjningssynpunkt. Utgångspunkten för bedömningen i detta fall är därför att utvinningen av koppar i Viscariagruvan är ett angeläget allmänt intresse.

189. Koppar är en nödvändig råvara i moderna ekonomier och vid uppbyggnad av samhällen. Det mesta av den koppar som produceras idag används för att producera och leda elektricitet. Koppar utgör därför en viktig metall i omställningen till alternativa energikällor såsom sol-, vind-, vattenkraft och nätutbyggnad, samt vid tillverkning av exempelvis elbilar. I ovan hänvisat avgörande från EU-domstolen (mål C-346/14) framgår att pågående klimatförändringar och Förnybarhetsdirektivets (2009/28/EG) motiv har beaktats och trots den ringa andel av energiproduktionen som den i avgörandet aktuella anläggningen motsvarade (0,4 promille av Österrikes nationella produktion), ansågs anläggningen i det målet utgöra ett allmänintresse av större vikt.
190. Det globala behovet av koppar ökar. Detta beror inte minst på den globala klimatomställningen men även som en följd av ekonomisk tillväxt och det globala målet att avskaffa fattigdomen i alla dess former (FN:s globala mål nr 1). Även om koppar har en hög återvinningsgrad räcker inte återvinning för att tillgodose hela behovet. Den svenska kopparkonsumtionen tillgodoses till största del (cirka 60 %) av inhemsk produktion.
191. Genom brytningen av kopparfyndigheten i Viscaria tillförs samhället åtminstone ca 30 000 ton koppar årligen, vilket motsvarar den koppar som behövs till nästan 430 000 elbilar. Som framgått ovan är potentialen i fyndigheten även större än så.
192. Som framgår av den samhällsekonomiska analys som Copperstone låtit genomföra (Bilaga B.15 samt avsnitt 12 i MKB:n) kommer Viscariagruvan även att medföra signifikanta och positiva samhällsekonomiska konsekvenser i form av både nya

arbetstillfällen inom industrin och det offentliga och ett vidareutvecklat och mer diversifierat lokalt näringsliv m.m.

193. Bolaget anser av ovanstående skäl att kopparbrytning i Viscariagruvan utgör tvingande skäl som har ett allt överskuggande allmänintresse i den mening som avses i artikel 16.1 i art- och habitatdirektivet och därmed att förutsättningar för dispens enligt 14 § 3 p. c artskyddsförordningen föreligger.
194. Att kopparbrytning utgör ett allt överskuggande allmänintresse har även konstaterats av mark- och miljödomstolen i dom den 2021-04-29 i mål M 2672-18 som vunnit laga kraft efter att prövningstillstånd nekades i både Mark- och miljööverdomstolen och Högsta domstolen.
195. Sammanfattningsvis föreligger skäl att meddela artskyddsdispens, om mark- och miljödomstolen skulle anse att sådan behövs.

F.6 Tillåtlighet enligt 16 kap. miljöbalken

196. Med den kunskap som nu finns om mineralresurserna kan ytterligare prospekteringsinsatser innebära att verksamheten kan fortsätta också efter det att de nu kända mineraltillgångarna brutits ut. Det finns således inte skäl att tidsbegränsa tillståndet. Bolaget menar mot denna bakgrund att tillståndet inte behöver tidsbegränsas.

F.7 Sammanfattning av tillåtlighet

197. Miljöbalken syftar till att driva samhällsutvecklingen i en hållbar riktning. Av det som nu redogjorts för följer att den sökta verksamheten är förenlig med miljöbalkens syfte och uppfyller de krav som kan ställas enligt miljöbalkens tillåtlighetsregler. Det sökta tillståndet ska därför meddelas.

G. Särskilt om vattenverksamheten

G.1 Berörda fastighetsägare och sakägare

198. Ansökt verksamhet innefattar vattenverksamhet enligt vad som har redogjorts för i avsnitt B.4.2.
199. Vattenverksamhet kommer att bedrivas på fastigheterna Jukkasjärvi Kronoöverlopsmark 1:1 och Kiruna 1:1. Härtill avser Copperstone att bedriva

vattenverksamhet genom att vidta dammsäkerhetshöjande åtgärder på befintlig damm på fastigheten Ön 1:1. Fastigheterna Jukkasjärvi Kronoöverloppsmark 1:1 och Kiruna 1:1 ägs av staten. Fastigheten Ön 1:1 ägs av LKAB.

200. Ingen vattenverksamhet kommer att bedrivas på fastigheten Kurravaara 4:3.

G.2 Rådighet

201. Copperstone har vattenrättslig rådighet på fastigheterna Jukkasjärvi Kronoöverloppsmark 1:1 och Kiruna 1:1 genom erhållen markupplåtelse från Länsstyrelsen i Norrbottens län.¹⁸ Copperstone kan upplysningsvis även nämna att bolaget den 30 juni 2021 lämnat in ansökan om markanvisning till Bergsstaten. Ärendet handläggs för närvarande av Bergsstaten genom ärende med dnr 000452/2021.
202. Av 2 kap. 2 § lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet (restvattenlagen) följer att vattenrättslig rådighet kan grundas på en särskild tvångsrätt. Bolaget yrkar nu att domstolen ska meddela särskild tvångsrätt enligt 28 kap. 12 § miljöbalken. Sådant yrkande ska prövas som en del av bolagets ansökan. Av Högsta domstolens praxis får anses följa att prövande domstol under dessa förutsättningar har att godta att rådighet föreligger, för att domstolen ska göra en fullständig sakprövning av ansökan i fråga. Rådighet för att utföra de dammsäkerhetshöjande åtgärderna föreligger således eftersom bolaget nu yrkat att domstolen meddelar särskild tvångsrätt.¹⁹

G.3 Särskild tvångsrätt enligt 28 kap. 12 § miljöbalken

203. Verksamhetsområdet är delvis beläget på fastigheten Kiruna Ön 1:1, vilken ägs av LKAB. På fastigheten finns en dammanläggning som härstammar från tidigare gruvverksamhet på platsen. Dammanläggningen uppfyller inte dagens krav rörande dammsäkerhet. Följaktligen måste dammsäkerhetshöjande förstärkningsåtgärder vidtas. Copperstone avser att vidta sådana åtgärder genom att anlägga en stödbank

¹⁸ Länsstyrelsens beslut den 26 januari 2022 i ärende 613-17440-2021. Beslutet har överklagats, men gäller likväl under tiden för den fortsatta prövningen enligt (jfr 101 § rennäringslagen (1972:437)).

¹⁹ NJA 2012 s. 362.

av välldränerande material. Vad som nu redogjorts för beskrivs närmare i Bilaga A.3 med underbilagor.

204. Aktuella åtgärder innebär vattenverksamhet i miljöbalkens mening och kräver därmed vattenrättslig rådighet. Fastighetsägaren har inte upplåtit någon nyttjanderätt eller på annat sätt någon vattenrättslig rådighet till bolaget. För att bolaget ska få såväl civilrättslig som vattenrättslig rådighet för att få utföra de dammsäkerhets-höjande åtgärderna på dammen, har bolaget i ansökan inkluderat ett yrkande om särskild tvångsrätt enligt 28 kap. 12 § miljöbalken. Beslut om tvångsrätt meddelas av mark- och miljödomstolen i samband med prövningen av frågan om tillstånd till den vattenverksamhet som tvångsrätten ska tillgodose.²⁰
205. Det är uppenbart att den yrkade särskilda tvångsrätten inte medför någon väsentlig olägenhet för ägaren av anläggningen. De åtgärder som Copperstone vill vidta på befintlig damm är nödvändiga ur säkerhetssynpunkt sett till dagens förhållanden och regelverk. Det torde vara uteslutet att markägaren skulle drabbas av olägenhet när Copperstone förstärker säkerheten på dammen för att uppfylla dagens krav, på egen bekostnad.
206. För det fall sådan särskild rätt föreskrivs, hemställer Copperstone särskilt att domstolen föreskriver att underhållsskyldigheten enligt 11 kap. 17 § miljöbalken rörande dammen inträder först i samband med att Copperstone påbörjar de dammsäkerhetshöjande åtgärderna.
207. För det fall särskild tvångsrätt (eller erforderlig vattenrättslig rådighet från markägaren) inte kan erhållas kommer Copperstone inte att utföra dammsäkerhetshöjande åtgärder vid dammen på fastigheten Ön 1:1. Dammsäkerhetshöjande åtgärder innebärande vattenverksamhet kommer då endast att vidtas på de fastigheter där Copperstone har vattenrättslig rådighet.

²⁰ Se Svenning, miljöbalken (1998:808), 28 kap. 12 §, Lexino 2022-02-24 (JUNO). Jfr även NJA 2012 s. 362.

G.4 Oförutsedd skada

208. Någon skada med anledning av nu sökt vattenverksamheten kan inte förutses. Copperstone föreslår därmed att tiden för anmälan av anspråk på ersättning för oförutsedd skada bestäms till 5 år från utgången av arbetstiden.

G.5 Prövningsavgift

209. Kostnaderna för utförande av de nu sökta vattenanläggningarna beräknas överstiga 100 miljoner kronor. Grundavgiften uppgår således till 400 000 kronor. Någon tilläggsavgift ska inte utgå (3 kap. 5 § fjärde stycket förordningen (1998:940) om avgifter för provning och tillsyn enligt miljöbalken).

H. Villkorsdiskussion

H.1 Allmänt villkor

210. Copperstone föreslår att domstolen föreskriver ett allmänt villkor av vilket det följer att verksamheten ska bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad bolaget åtagit sig eller redovisat i ansökan.
211. Ansökanshandlingarna i förevarande mål är relativt omfattande och beskriver den sökta verksamhetens utformning och påverkan, inklusive ett stort antal möjliga skyddsåtgärder och hänsynstaganden. I syfte att förtydliga vilka särskilda åtaganden och skyddsåtgärder som bolaget avser vidta inom ramen för verksamheten som omfattas av förevarande ansökan, har bolagets särskilda åtaganden och skyddsåtgärder redogjorts för i MKB:n. Bolaget noterar särskilt att det nu är fråga om en ny verksamhet, varför viss slutlig utformning av verksamheten och dess anläggningar kan komma att justeras vid slutlig detaljprojektering. Det förutsätts därför att det allmänna villkoret, med beaktande av detta, ges en tillämpning som möjliggör erforderlig flexibilitet.

H.2 Klimat och utsläpp till luft

212. Verksamhetens största källa till luftutsläpp är utsläpp av partiklar genom diffus damning. Bolaget har låtit utföra spridningsberäkningar, vilka visar att haltbidraget från verksamheten till omgivningen är relativt lågt. Utsläppen från verksamheten bedöms inte medföra att miljö kvalitetsnormer eller miljömål överskrids.

213. Vad gäller drivmedel avser Copperstone att i den mån det går och är rimligt i första hand använda eldrivna fordon och i andra hand fossilfritt drivmedel (HVO100). Andra drivmedel kan således komma att användas. Externa transporter med tåg kommer företrädesvis gå via elektrifierad järnväg, varför ingen förbrukning av drivmedel sker härigenom.
214. Uppförande av förbränningsanläggningen för uppvärmning har en total installerad tillförd effekt av upp till 8 megawatt, och omfattas således av förordningen (2018:471) om medelstora förbränningsanläggningar. Bolaget åtar sig att innehålla relevanta krav enligt förordningen, varför inget särskilt villkor är påkallat i detta avseende (jfr även 17 § i förordningen).
215. De identifierade källorna för diffus damning från verksamheten är transporter, krossning, lastning/lossning, lossställning (borring/sprängning) och passiv damning från ytor och upplag. Utsläppen påverkas i hög grad av meteorologiska förhållanden. Att försöka reducera vindhastigheten inne på området och anpassa aktiviteter efter väderförhållanden kan leda till minskade utsläpp och spridning från de flesta källorna.
216. Transport på järnväg av magnetitkoncentrat kommer att utföras med öppna vagnar. För att förhindra damning under vår, sommar och höst kommer ytan på vagnarna att vid behov besprutas med en blandning av vatten och lignin. Transportrelaterad damning kan vidare minskas genom vattenbegjutning av vägar. Inbyggnation och övertäckning av lastning, lossning och krossning är effektiva åtgärder för att minska utsläppen från diffus damning. En plan för hantering av damning med damningsförebyggande åtgärder kommer att upprättas och övervakning föreslås ske inom ramen för kontrollprogrammet.
217. Copperstone föreslår att mark- och miljödomstolen föreskriver följande villkor för verksamheten:

Åtgärder ska vidtas för att begränsa störande damning.

H.3 Utsläpp till vatten

218. Utsläpp till vatten under driftfasen består av överskottsvatten från klarningsmagasinet och inkluderar dels vatten som genomgår rening, dels vatten som bräddas utan rening, vilket framför allt förväntas inträffa vid höga flöden. Under den

föregående avvattningsfasen består utsläpp till vatten istället av vatten som pumpats ur gruvan, vilket ska genomgå rening.

219. Som framgått ovan överväger Copperstone två olika reningstekniker, där den ena (kemisk fällning, flockning, sedimentering och sandfiltering) är etablerad och den andra (sandfilter och jonbytesteknik) relativt ny för gruvbranschen, men med förväntade fördelar rörande både kostnads- och reningseffektivitet. Det noteras särskilt att det är den enligt utredningen mindre effektiva reningstekniken som legat till grund för miljöpåverkansbedömningen i MKB:n.
220. Copperstone undersöker möjligheten att inom kort inleda pilotförsök för den sistnämnda reningstekniken i syfte att testa den i praktiken och därigenom erhålla och utvärdera resultat från denna. Pilotförsöken planeras att pågå parallellt med tillståndsprövningen. Pilotprojektets genomförande och utfall, kan alltså komma att bli avgörande för vilken reningsteknik bolaget slutligen förespråkar.
221. Med beaktande av att val av reningsteknik ännu inte skett, och att den reningsteknik som väljs måste installeras, driftsättas och utvärderas innan det är möjligt att närmare fastslå halterna i utgående vatten, föreligger det i nuläget inte förutsättningar att föreskriva några slutliga villkor gällande utsläpp till vatten. Copperstone föreslår följaktligen att frågan om vilka slutliga villkor som ska gälla för utsläpp till vatten från verksamheten skjuts upp.
222. Copperstone föreslår nedan utredningsvillkor och provisorisk föreskrift utifrån antagandet att pilotprojektet avseende rening med sandfiltrering och jonbytesteknik genomförs parallellt med tillståndsprövningen och ger förväntat resultat sett till tekniska, miljömässiga och ekonomiska aspekter. Under dessa förutsättningar kan den uppskjutna frågan om utsläpp till vatten avse reningsteknikens effektivitet vid en reningsanläggning i full skala. För det fall dessa förutsättningar inte föreligger senast vid tiden för huvudförhandling kan förslaget komma att justeras.
223. Bolaget föreslår mot bakgrund av vad som ovan angivits att frågan om vilka slutliga villkor som ska gälla för utsläpp till vatten skjuts upp under en provotid under vilken Copperstone ska vidta följande utredning:

Bolaget ska utreda de tekniska, miljömässiga och ekonomiska förutsättningarna att begränsa verksamhetens utsläpp till vatten. Resultatet av utredningarna ska ges in till mark- och miljödomstolen senast tre år efter det att tillståndet har vunnit laga kraft.

224. Under prövotiden föreslås följande provisoriska föreskrift gälla:

Verksamhetens utsläpp av överskottsvatten under såväl avvattnings- som driftsfas, med undantag för vatten för bräddning, ska genomgå rening med föreslagen sandfiltrering och jonbytesteknik innan det släpps till recipient. Till dess att annat bestäms får halterna i renat överskottsvatten som släpps ut till recipient som riktvärde och årsmedelvärde (avser lösta halter filtrerade med 0,45 µm filter) inte överskrida följande värden.

Ämne	Halt Avvattning	Halt Drift
Kobolt	5 µg/l	2 µg/l
Koppar	5 µg/l	3 µg/l
Nickel	5 µg/l	3 µg/l
Zink	10 µg/l	5 µg/l
Uran	5 µg/l	1 µg/l

H.4 Rennäring

225. Verksamhetsområdet är beläget inom Laevas och Gabna samebyars renskötselområden. Inledningsvis ska påpekas att det är av avgörande betydelse för bedömningen av påverkan på rennäringen dels att lokaliseringen är sådan att verksamhetsområdet redan är delvis ianspråktaget för gruvverksamhet och att området har staden, infrastrukturen och ett stort industriområde som närmaste grannar, dels att verksamhetsområdet har optimerats för att ta så lite ytterligare naturmark i anspråk som möjligt, i synnerhet åt väster där rennäringens viktiga marker finns.
226. För Laevas sameby bedöms planerad verksamhet kunna komma att påverka renskötseln i liten omfattning i form av ett visst försvårande av flytt förbi Viscaria för en av Laevas vintergrupper under höst och vår, samt försämrade betesro över en mindre del av trivselland/samlingsområde inom höstbetesmarkerna omkring Eatnamvárri. Vidare innebär verksamheten att viss betesmark tas i anspråk, dock bedöms det inte troligt att ianspråktagandet skulle medföra en brist på renbete. För Gabna sameby bedöms verksamheten kunna medföra som mest en marginell påverkan på höstflytten längs flyttleden som löper ett par kilometer norr om Viscaria. Påverkan på renskötseln i Gabna sameby bedöms sålunda som försumbar.

227. För att hindra renar från att ta sig in på verksamhetsområdet kommer detta att instängas. Verksamhetsområdets utbredning innebär vidare att det befintliga spärrstängslet och den flyttled som löper genom området behöver dras om till ett västligare läge utanför verksamhetsområdet. Dessa åtgärder förutsätts omfattas av tillståndet.
228. Ytterligare åtgärder kan behöva vidtas för att begränsa påverkan på rennäringen. Dessa beskrivs i avsnitt 9.11 i MKB:n. Vilka åtgärder som ska vidtas bestäms lämpligen efter samråd med Laevas och Gabna samebyar.
229. Copperstone föreslår följande villkor med avseende på rennäring.

Bolaget ska under Viscariagruvans drifttid årligen genomföra samråd med Laevas och Gabna samebyar avseende åtgärder för att begränsa det intrång eller den störning som verksamheten kan innebära för renskötseln i området, såvida inte bolaget och respektive sameby är överens om att samråd inte behövs. Genomfört samråd ska redovisas till tillsynsmyndigheten i bolagets miljörapport.

Bolaget ska efter samråd med Laevas och Gabna samebyar samt tillsynsmyndigheten utforma och uppföra skyddsstängsel kring verksamhetsområdet och därefter kontrollera stängslet minst två gånger på år.

Bolaget ska efter samråd med Laevas sameby och tillsynsmyndigheten vidta åtgärder för att ändra sträckningen av befintlig flyttled samt befintligt spärrstängsel.

H.5 Kulturmiljö

230. Resultat från tidigare kulturmiljöutredning som genomfördes under 2015–2016 visade att en ny gruvdrift skulle innebära små eller obetydliga konsekvenser ur kulturmiljösynpunkt samt vara förenlig med värnandet av viktiga kulturmiljöer och kulturhistoriskt intressanta objekt i Norrlands inland. I kulturmiljöanalys genomförd under 2021 bedöms sammanfattningsvis hoten mot fornminnen och riksintresset för kulturmiljövården Kiruna som obetydliga. Inga viktiga kända kulturmiljövården av nationellt, regionalt eller lokalt intresse riskerar att utraderas. Kulturhistoriska strukturer och samband i landskapet kommer att kunna uppfattas även fortsättningsvis. Närmare redogörelse för kulturmiljöfrågor finns i avsnitt 9.8 i MKB:n samt Bilaga B.11.

231. Mot denna bakgrund bedöms inget särskilt villkor behövas rörande kulturmiljö. För det fall behov av tillstånd enligt kulturmiljölagen (1988:950) uppkommer, kommer detta att sökas i behörig ordning.

H.6 Naturmiljö

232. En bedömning av konsekvenserna för naturvärden i området har utförts, se Bilaga B.8. Områden med måttliga till höga naturvärden kommer att tas i anspråk inom verksamhetsområdet. Påverkan bedöms dock som definitiv i de delar som berörs av materialutvinning och deponier, med betydelsen att förekommande naturvärden försvinner, och därmed kan inga skyddsåtgärder reducera påverkan på ett betydande sätt, utöver de åtgärder som har vidtagits i form av att redan från början ha en mycket lämplig lokalisering och därtill utforma verksamhetsområdet så att så lite naturmark som möjligt tas i anspråk.
233. Verksamheten förväntas medföra en grundvattenavsänkning inom och utanför verksamhetsområdet och en minskad naturlig avrinning från verksamhetsområdet, vilket kan påverka naturmiljön. Grundvattenavsänkningen och den minskade naturliga avrinningen kan påverka flödena i Pahtajoki och i den mån det uppstår påtagligt minskade lågflöden i vissa delar av Pahtajoki kan detta ha en inverkan på de biologiska förhållandena. Bolaget avser därför kontrollera grundvattennivåer inom det prognosticerade avsänkingsområdet samt flöden i Pahtajoki. Vid behov kan vatten infiltreras i jord eller berg eller återförs direkt till Pahtajoki. Copperstone föreslår följande villkor:

Bolaget ska fortlöpande kontrollera grundvattennivåer inom det prognosticerade avsänkingsområdet samt kontrollera flödesnivåer i Pahtajoki. Kontrollerna ska utföras i representativa och lämpliga kontrollpunkter som är knutna till särskilt känsliga naturmiljöer.

Bolaget ska i samråd med tillsynsmyndigheten ta fram ett kontrollprogram avseende påverkan på grundvattennivåerna inom det prognosticerade avsänkingsområdet samt på flöden i Pahtajoki. Ett kontrollprogram för utredning av grundvattennivåer inom områden som bedöms särskilt känsliga samt av flöden i Pahtajoki ska ges in till tillsynsmyndigheten senast sex månader efter det att tillståndet tagits i anspråk, eller den senare tidpunkt som tillsynsmyndigheten medger. Ett reviderat kontrollprogram med åtgärdsnivåer och åtgärder bestående i infiltration av vatten till mark och återföring av vatten till Pahtajoki, samt tid, placering och sätt för utförande av dessa, ska ges in till tillsynsmyndigheten senast arton månader efter det att tillståndet tagits i anspråk, eller den senare tidpunkt som tillsynsmyndigheten medger.

Sedan kontrollprogrammet har godkänts ska bolaget i händelse av att en åtgärdsnivå underskrids utföra de åtgärder som anges i kontrollprogrammet samt inom den tid som anges där.

234. För en närmare beskrivning av naturmiljö hänvisas till avsnitt 9.5 i MKB:n.

H.7 Buller

235. Genomförda beräkningar av bullernivåer visar att riktvärdena i Naturvårdsverkets vägledning om industri- och annat verksamhetsbuller (Naturvårdsverket, 2015) kan innehållas vid närliggande bostäder och stugor med vissa åtgärder. Åtgärderna består i att anlägga bullervallar runt dagbrotten och begränsa tippplatser under kväll och natt.

236. Verksamhetens huvudsakliga ljudkällor består av brytning i dagbrott med bergborraggregat, krossning av malm i krossanläggning, buller från verksamhet vid anrikningsverket, buller vid transport och tippning av gråberg på upplag, tippning i krossanläggning och ljud från schaktning vid gråbergsupplag. De dominerande ljudkällorna är borrhning och tippning i verksamhetsområdets nordvästra delar. Övriga ljudkällor, såsom exempelvis hjullastare, lastbilar och väghyvlar, avger så låga ljudnivåer att de inte bedöms påverka ljudspridningen på långa avstånd.

237. För en närmare beskrivning av buller från verksamheten hänvisas till avsnitt 9.9 i MKB:n.

238. Eftersom den ansökta verksamheten är ny har buller inte mätts under verksamhetens drift. Även om genomförda beräkningar visar att bullernivåerna kan innehållas menar Copperstone att det finns skäl att närmare utreda de faktiska förutsättningarna för detta innan slutligt villkor föreskrivs.

239. Copperstone föreslår att frågan om slutliga villkor gällande buller från verksamheten skjuts upp under en prövotid under vilken Copperstone ska utföra följande utredning:

Bolaget ska utreda de tekniska och ekonomiska förutsättningarna att innehålla de nivåer för buller som anges i den till utredningsföreskriften kopplade provisoriska föreskriften. Resultatet av utredningarna samt förslag till slutliga villkor ska ges in till mark- och miljödomstolen senast två år efter det att tillståndet har vunnit laga kraft.

240. Under prövotiden föreslås följande provisoriska föreskrift gälla:

Buller från verksamheten får som riktvärde inte ge upphov till högre ekvivalent ljudnivå vid bostäder än

Dagtid måndag–fredag (kl. 06–18)	50 dB(A)
Kvällstid (kl. 18–22) samt dagtid lördag, söndag och helgdag	45 dB(A)
Natttid (kl. 22–06)	40 dB(A)

Arbetsmoment som typiskt sett kan medföra momentana ljudnivåer över 55 dB(A) vid bostäder får inte utföras nattetid.

Buller från verksamheten ska kontrolleras genom mätningar (immissionsmätningar) eller närfältsmätningar och beräkningar.

H.8 Vibrationer, luftstötsvågor och stenkast

241. En bedömning av vibrationer, luftstötsvågor och stenkast har gjorts i enlighet med gällande svensk standard. Beräkningarna visar att både vibrationer och luftstötter ligger väl under gällande riktvärden samt att närmaste bostadsbebyggelse ligger väl utanför det rekommenderade säkerhetsavståndet för stenkast. Sammanfattningsvis bedöms konsekvenserna i form av vibrationer, luftstötsvågor och stenkast vara små. Copperstone avser dock att vidta skyddsåtgärder för att ytterligare minska påverkan. För en närmare beskrivning av påverkan genom vibrationer, luftstötsvågor och stenkast från verksamheten samt föreslagna skyddsåtgärder hänvisas till avsnitt 9.10 i MKB:n.

242. Copperstone föreslår att mark- och miljödomstolen föreskriver följande villkor för verksamheten:

Sprängningar ska genomföras så att vibrationer i närmaste bostäder minimeras. Högsta svängningshastigheten i bostäder till följd av sprängning får inte överstiga 5 mm/s vid mer än 5 % av sprängtillfällena per år och får aldrig överstiga 7 mm/s, allt mätt enligt SS 4604866:2011.

Luftstötvågor till följd av sprängningarna i dagbrotten får vid bostäder inte överstiga 100 pascal frifältsvärde vid mer än 5 % av sprängtillfällena och får aldrig överstiga 200 pascal, allt mätt enligt SS 02 52 10.

H.9 Transporter

243. Verksamhetens transporter har beskrivits i avsnitt D.9. Något särskilt villkor beträffande transporter bedöms sammantaget inte behövligt.

244. För en konsekvensbedömning avseende transporter hänvisas till avsnitt 11 i MKB:n.

H.10 Energihushållning

245. Den bedömda energianvändningen redovisas i avsnitt D.10. För en närmare beskrivning av energianvändningen hänvisas också till avsnitt 9.13 i MKB:n. Hushållning av energi som resurs är en viktig del i den planerade verksamheten och Copperstone avser att i den mån det är möjligt och rimligt nyttja grön el i verksamheten. Verksamheten har även i övrigt planerats och utformats för att optimeras bl.a. utifrån frågor om energianvändning. Något villkor om energihushållning är inte påkallat.

H.11 Avfall

246. Av redogörelsen för avfallshantering i avsnitt D.11 ovan följer att det branschspecifika avfallet från verksamheten består av utvinningsavfall i form av gråberg, anrikningssand och slam. För en mer utförlig beskrivning av detta hänvisas till avfallshanteringsplanen, Bilaga E. Se även avsnitt H.13 nedan rörande efterbehandling.
247. Bolaget kommer att se över och uppdatera avfallshanteringsplanen så snart det finns anledning till det och minst vart femte år enligt 29 § utvinningsavfallsförordningen (2013:319). Vad gäller avfallshantering i övrigt avser Copperstone att hantera detta enligt gällande regelverk och ser inte att det är påkallat att föreskriva något särskilt villkor i denna del.

H.12 Risk och kemikalier, inklusive Seveso

248. Kemikalier kommer att användas i bl.a. anrikningsprocessen och vattenreningen. Kemikaliehanteringen kommer att ske enligt gällande regler och rekommendationer. Lagring av kemikalier och flytande farligt avfall kommer endast att förekomma på invallad och tät yta försedd med nederbördsskydd. Invallningen ska inrymma det största förvaringskärls volym samt 10 procent av den samlade volymen av övriga förvaringskärl. Lagringen ska även vara skyddad mot påkörning. Vidare ska spill och läckage omgående samlas upp och tas om hand.
249. Sprängämnen kommer att användas för brytningen i dagbrott samt underjordsgruvan. För att minska riskerna vid hantering och förvaring av sprängämnen kommer emulsionssprängämnen att användas då dessa är säkrare än andra typer av sprängämnen. I genomsnitt beräknas ca 4 000 ton och maximalt 7 000 ton

sprängämne per år att användas. Övriga sprängämnen, såsom primer, tändare och boosters etc. kommer att förvaras i särskilt förråd i enlighet med gällande föreskrifter. Copperstone anser inte att det är påkallat med några särskilda villkor avseende sprängmedelshantering.

250. Ett handlingsprogram och rutiner för att förebygga olycksrisker med bl. a. kemikalier och sprängämnen kommer att tas fram för den planerade verksamheten. Det kommer också att finnas beredskapsplaner för insatser om en allvarlig olycka skulle inträffa. Ett system för att förvarna allmänheten vid sprängning kommer att upprättas och sprängning kommer endast att ske på förutbestämda tider. Då riskerna för olyckor i verksamheten är små och inga bostäder eller andra områden där allmänhet generellt vistas finns i det omedelbara närområdet bedöms konsekvenserna av en eventuell olycka som begränsade. För en mer utförlig beskrivning av risker och hantering av kemikalier hänvisas till avsnitt 8.10 och 10 i MKB:n.

251. Copperstone föreslår att följande villkor föreskrivs för verksamheten:

Lagring av kemikalier och flytande farligt avfall som inte är utvinningsavfall får endast förekomma på invallad och tät yta försedd med nederbördsskydd. Invallningen ska inrymma det största förvaringskärls volym samt 10 procent av den samlade volymen av övriga förvaringskärl. Lagringen ska vara skyddad mot påkörning. Spill och läckage ska omgående samlas upp och tas omhand.

H.13 Efterbehandling

252. Copperstone har låtit ta fram en konceptuell efterbehandlingsplan som redogör för hur efterbehandling lämpligen genomförs. Eftersom efterbehandlingsplanen är just konceptuell är den avsedd att vara dynamisk och uppdateras i takt med att ny kunskap erhålls, dels från verksamhetens faktiska bedrivande, men även i form av teknikutveckling m.m. i branschen.

253. Efterbehandlingen syftar till att minimera risken för negativ påverkan på människor och miljö samt att skapa ett område där mervärden i form av landskapsbild och ekologisk funktion skapats relativt en traditionell efterbehandling. Efterbehandlingsplanen syftar även till att visa att de föreslagna efterbehandlingsåtgärderna uppfyller relevanta miljömål och miljö kvalitetsnormer.

254. För att syftet enligt ovan ska uppfyllas kommer bolaget innan efterbehandling påbörjas att arbeta fram en efterbehandlingsplan som tar i beaktande de erfarenheter och den kunskap som vunnits under gruvdriften. Bolaget föreslår därför att mark- och miljödomstolen föreskriver följande villkor:

Ett förslag till efterbehandlingsplan ska upprättas och ges in till tillsynsmyndigheten senast tre år efter det att tillståndet tagits i anspråk. Förslaget till efterbehandlingsplanen ska därefter uppdateras vart femte år.

En slutlig efterbehandlingsplan ska ges in till tillsynsmyndigheten i god tid innan verksamheten upphör eller det blir aktuellt med slutlig efterbehandling av något delområde eller hela verksamhetsområdet.

255. För en mer utförlig beskrivning den konceptuella efterbehandlingsplanen hänvisas till Bilaga E2 samt vision för ekologisk efterbehandling, Bilaga E3.

H.14 Ekologisk kompensation

256. Den sökta verksamheten, med föreslagna villkor och skyddsåtgärder, har utformats så att dess påverkan på naturvärden så långt som möjligt i första hand förhindras och i andra hand begränsas. Trots detta kommer en viss skada att kvarstå till följd av den sökta verksamheten. Copperstone har därför låtit utreda möjligheterna att kompensera för de naturvärden som kommer att påverkas eller försvinna. Utredningen om ekologisk kompensation med utrednings- och kompensationsplan återfinns i Bilaga B19. Nedan följer en kort sammanfattning samt Copperstones förslag till villkorsreglering.
257. Den *kvarstående skadan* har bedömts genom att identifiera och avgränsa de områden inom och utanför verksamhetsområdet som är av betydelse för den biologiska mångfalden och som kommer att påverkas negativt av den sökta verksamheten. Här har såväl direkt som indirekt påverkan beaktats. Av verksamhetsområdets 862 ha har 324 ha naturmark bedömts hålla naturvärdesklass 2 eller 3 och således vara av betydelse för biologisk mångfald. Av de områden utanför verksamhetsområdet som kommer att påverkas indirekt genom grundvattenavsänkning, har 117 ha bedömts hålla naturvärdesklass 2 eller 3 och således vara av betydelse för biologisk mångfald.
258. För att bedöma och beräkna hur den planerade kompensationen väger upp den kvarstående skadan på naturvärden har en semi-kvantitativ värderingsmodell använts. Modellen baseras på habitathektarsmetoden, som bland annat använts vid

kompensationen för Mertainengruvan och Liikavaaragruvan. Utgångspunkten för värderingsmodellen är att beräkna skadans och kompensationens omfattning med hjälp av ett samlat *påverkansvärde* respektive *kompensationsvärde*. Dessa värden uttrycks i kvalitetsmåttet *habitathektar*. När kompensationsvärdet uppgår till minst det samma som påverkansvärdet, anses den kvarstående skadan fullt kompenserad. För att med marginal säkerställa en positiv totalnytta för naturmiljön, samt ta höjd för osäkerheter i beräkningsmodellen, avser Copperstone att kompensera för åtminstone 115 % av påverkansvärdet.

259. För att skapa största möjliga naturnytta med den ekologiska kompensationen har urvalet av kompensationsområden huvudsakligen inriktats på naturmiljöer som minskar i utbredning eller som hotas av försämring, snarare än naturmiljöer som liknar dem som påverkas av den sökta verksamheten. Anledningen till detta är att de naturmiljöer som väntas gå förlorade är mycket vanliga i omgivningen, och att de omgivande områdena ofta håller högre kvalitet än de påverkade områdena.
260. Utredningen har identifierat 15 potentiella kompensationsområden och möjliga kompensationsåtgärder inom dessa områden för att skapa största nytta och additionalitet, vilket innebär att åtgärderna leder till en positiv nytta som annars skulle ha uteblivit. Av dessa har tre områden valts ut som prioriterade. Kompensationsåtgärder kan dock komma att utföras även i övriga områden.
261. Det bedömda påverkansvärdet för den direkta och indirekta påverkan som den sökta verksamheten förväntas medföra är 808 habitathektar. Med Copperstones ambitionsnivå att kompensera för 115 % av påverkan, föreslås kompensationsvärdet för vidtagna åtgärder uppgå till minst 930 habitathektar. Kompensationspotentialen i de tre prioriterade kompensationsområdena har beräknats till totalt 3 081 habitathektar, vilket innebär att dessa områden med god marginal erbjuder tillräcklig potential för att kompensera för den kvarstående skadan.
262. Vissa kompensationsåtgärder är anmälningspliktiga eller tillståndspliktiga, eller kan kräva dispens från exempelvis strandskyddet. Kompensationsåtgärderna omfattas inte av det sökta tillståndet. Genomförandet kommer således att vara beroende av att erforderliga tillstånd, dispenser m.m. ges. Vidare behöver frågor om markåtkomst och liknande lösas.
263. Mot bakgrund av ovanstående föreslår Copperstone att följande villkor föreskrivs:

Bolaget ska genomföra kompensationsåtgärder i huvudsaklig överensstämmelse med vad som redovisats i kompensationsutredning och kompensationsplan för Viscariagruvan, Bilaga B19 till ansökan. Kompensationens omfattning beräknas enligt den metodik som beskrivs i kompensationsutredningen och ska uppgå till minst 930 habitathektar, motsvarande drygt 115 % av påverkansvärdet. Kompensationsåtgärderna ska inledas så snart som möjligt efter det att tillstånd för verksamheten vunnit laga kraft och tagits i anspråk. Detta villkor gäller under förutsättning att bolaget erhåller markåtkomst samt erforderliga tillstånd och dispenser.

H.15 Ekonomisk säkerhet

264. Bolaget avser att ställa ekonomisk säkerhet för fullgörande av de återställningsåtgärder som följer av efterbehandlingsplanen. En säkerhet ska vara betryggande för sitt ändamål och vid varje tid tillgodose det aktuella behovet (16 kap. 3 § andra stycket miljöbalken).
265. Kostnader för en framtida efterbehandling rörande förevarande verksamhet beräknas uppgå till knappt 220 000 000 kronor. Sett till frågan om efterbehandling sker den största miljöpåverkan från verksamheten genom urlakning av element i deponerat utvinningsavfall, sandmagasin och gråbergsdeponier. I takt med att verksamhetens deponerade utvinningsavfall efterbehandlas kommer således behovet av ekonomisk säkerhet att minska. En successiv efterbehandling av gråbergsdeponier och sandmagasin kommer att ske under verksamhetens driftskede. Bolaget föreslår därför att den ekonomiska säkerheten som avser gråbergsdeponierna respektive sandmagasinen återlämnas till bolaget i takt med att dessa efterbehandlas. Efterbehandlingsbehovet och beräkningen avseende den ekonomiska säkerhet som vid varje tid behövs redogörs närmare för i Bilaga E2 och E4.
266. Copperstone föreslår mot denna bakgrund att följande villkor föreskrivs för verksamheten rörande ekonomisk säkerhet:

För fullgörande av efterbehandling av verksamheten ska bolaget ställa en ekonomisk säkerhet om sammanlagt 220 miljoner kronor, varav 32 miljoner kronor avser efterbehandling av sandmagasin och gråbergsupplag.

Säkerheten ska ges in till mark- och miljödomstolen för prövning senast sex månader från det att tillståndet har vunnit laga kraft och tagits i anspråk.

När efterbehandlingsåtgärderna avseende gråbergsupplagen och sandmagasinen (ej innefattande långsiktig kontroll) har genomförts, ska säkerhet som ställts för dessa återlämnas till bolaget.

Bolaget ska underrätta mark- och miljödomstolen och tillsynsmyndigheten om när tillståndet tas i anspråk.

H.16 Kontroll av verksamheten

267. Copperstone har tagit fram ett förslag till övervakning och kontroll för verksamheten genom Bilaga B5. Copperstone omfattas av krav på egenkontroll och kommer att utföra egenkontroll enligt miljöbalken, förordningen (1998:901) om verksamhetsutövers egenkontroll samt tillämpliga föreskrifter. Copperstone föreslår att följande villkor föreskrivs:

Ett förslag till kontrollprogram ska ges in till tillsynsmyndigheten senast tre månader från det att tillståndet tas i anspråk eller vid den senare tidpunkt som tillsynsmyndigheten bestämmer.

H.17 Sammanställning av villkorsförslag m.m.

268. Sammanfattningsvis föreslår Copperstone att mark- och miljödomstolen föreskriver följande villkor.

H.17.1 Slutliga villkor

Allmänt villkor

- (1) Om inte annat framgår av nedan angivna villkor ska anläggningar m.m. utföras och verksamheten bedrivs i huvudsaklig överensstämmelse med vad bolaget i ansökningshandlingarna och i övrigt i målet angett eller åtagit sig.

Damning

- (2) Åtgärder ska vidtas för att begränsa störande damning.

Rennäring

- (3) Bolaget ska under Viscariagruvans drifttid årligen genomföra samråd med Laevas och Gabna samebyar avseende åtgärder för att begränsa det intrång eller den störning som verksamheten kan innebära för renskötseln i området, såvida inte bolaget och respektive sameby är överens om att samråd inte behövs. Genomfört samråd ska redovisas till tillsynsmyndigheten i bolagets miljörapport.

- (4) Bolaget ska efter samråd med Laevas och Gabna samebyar samt tillsynsmyndigheten utforma och uppföra skyddsstängsel kring verksamhetsområdet och därefter kontrollera stängslet minst två gånger på år.
- (5) Bolaget ska efter samråd med Laevas sameby och tillsynsmyndigheten vidta åtgärder för att ändra sträckningen av befintlig flyttled samt befintligt spärrstängsel.

Naturmiljö

- (6) Bolaget ska fortlöpande kontrollera grundvattennivåer inom det prognosticerade avsänkingsområdet samt kontrollera flödesnivåer i Pahtajoki. Kontrollerna ska utföras i representativa och lämpliga kontrollpunkter som är knutna till särskilt känsliga naturmiljöer.

Bolaget ska i samråd med tillsynsmyndigheten ta fram ett kontrollprogram avseende påverkan på grundvattennivåerna inom det prognosticerade avsänkingsområdet samt på flöden i Pahtajoki. Ett kontrollprogram för utredning av grundvattennivåer inom områden som bedöms särskilt känsliga samt av flöden i Pahtajoki ska ges in till tillsynsmyndigheten senast sex månader efter det att tillståndet tagits i anspråk, eller den senare tidpunkt som tillsynsmyndigheten medger. Ett reviderat kontrollprogram med åtgärdsnivåer och åtgärder bestående i infiltration av vatten till mark och återföring av vatten till Pahtajoki, samt tid, placering och sätt för utförande av dessa, ska ges in till tillsynsmyndigheten senast arton månader efter det att tillståndet tagits i anspråk, eller den senare tidpunkt som tillsynsmyndigheten medger.

Sedan kontrollprogrammet har godkänts ska bolaget i händelse av att en åtgärdsnivå underskrids utföra de åtgärder som anges i kontrollprogrammet samt inom den tid som anges där.

Vibrationer, luftstötsvågor och stenkast

- (7) Sprängningar ska genomföras så att vibrationer i närmaste bostäder minimeras. Högsta svängningshastigheten i bostäder till följd av sprängning får inte överstiga 5 mm/s vid mer än 5 % av sprängtillfällena per år och får aldrig överstiga 7 mm/s, allt mätt enligt SS 4604866:2011.

- (8) Luftstötuvågor till följd av sprängningarna i dagbrotten får vid bostäder inte överstiga 100 pascal frifältsvärde vid mer än 5 % av sprängtillfällena och får aldrig överstiga 200 pascal, allt mätt enligt SS 02 52 10.

Kemikalier

- (9) Lagring av kemikalier och flytande farligt avfall som inte är utvinningsavfall får endast förekomma på invallad och tät yta försedd med nederbördsskydd. Invallningen ska inrymma det största förvaringskärls volym samt 10 procent av den samlade volymen av övriga förvaringskärl. Lagringen ska vara skyddad mot påkörning. Spill och läckage ska omgående samlas upp och tas omhand.

Efterbehandling

- (10) Ett förslag till efterbehandlingsplan ska upprättas och ges in till tillsynsmyndigheten senast tre år efter det att tillståndet tagits i anspråk. Förslaget till efterbehandlingsplanen ska därefter uppdateras vart femte år.
- En slutlig efterbehandlingsplan ska ges in till tillsynsmyndigheten i god tid innan verksamheten upphör eller det blir aktuellt med slutlig efterbehandling av något delområde eller hela verksamhetsområdet.

Ekonomisk säkerhet

- (11) För fullgörande av efterbehandling av verksamheten ska bolaget ställa en ekonomisk säkerhet om sammanlagt 220 miljoner kronor, varav 32 miljoner kronor avser efterbehandling av sandmagasin och gråbergsupplag.
- Säkerheten ska ges in till mark- och miljödomstolen för prövning senast sex månader från det att tillståndet har vunnit laga kraft och tagits i anspråk.
- När efterbehandlingsåtgärderna avseende gråbergsupplagen och sandmagasinen (ej innefattande långsiktig kontroll) har genomförts, ska säkerhet som ställts för dessa återlämnas till bolaget.

Kontrollprogram

- (12) Ett förslag till kontrollprogram ska ges in till tillsynsmyndigheten senast tre månader från det att tillståndet tas i anspråk eller vid den senare tidpunkt som tillsynsmyndigheten bestämmer.
- (13) Bolaget ska underrätta mark- och miljödomstolen och tillsynsmyndigheten om när tillståndet tas i anspråk.

H.17.2 Uppskjutna frågor*Utsläpp till vatten*

Bolaget föreslår att frågan om vilka slutliga villkor som ska gälla för utsläpp till vatten skjuts upp under en prövotid under vilken bolaget ska utföra följande utredning:

- U1. Bolaget ska utreda de tekniska, miljömässiga och ekonomiska förutsättningarna att begränsa verksamhetens utsläpp till vatten. Resultatet av utredningarna ska ges in till mark- och miljödomstolen senast tre år efter det att tillståndet har vunnit laga kraft.

Under prövotiden föreslås följande provisoriska föreskrift gälla:

- P1. Verksamhetens utsläpp av överskottsvatten under såväl avvattnings- som driftsfas, med undantag för vatten för bräddning, ska genomgå rening med föreslagen sandfiltrering och jonbytesteknik innan det släpps till recipient. Till dess att annat bestäms får halterna i renat överskottsvatten som släpps ut till recipient som riktvärde och årsmedelvärde (avser lösta halter filtrerade med 0,45 µm filter) inte överskrida följande värden.

Ämne	Halt Avvattning	Halt Drift
Kobolt	5 µg/l	2 µg/l
Koppar	5 µg/l	3 µg/l
Nickel	5 µg/l	3 µg/l
Zink	10 µg/l	5 µg/l
Uran	5 µg/l	1 µg/l

Buller

Copperstone föreslår att frågan om slutliga villkor gällande buller från verksamheten skjuts upp under en prövotid under vilken Copperstone ska utföra följande utredning:

- U2. Bolaget ska utreda de tekniska och ekonomiska förutsättningarna att innehålla de nivåer för buller som anges i den provisoriska föreskriften P2. Resultatet av utredningarna samt förslag till slutliga villkor ska ges in till mark- och miljödomstolen senast två år efter det att tillståndet har vunnit laga kraft.

Under prövotiden föreslås följande provisoriska föreskrift gälla:

- P2. Buller från verksamheten får som riktvärde inte ge upphov till högre ekvivalent ljudnivå vid bostäder än

Dagtid måndag–fredag (kl. 06–18) 50 dB(A)

Kvällstid (kl. 18–22) samt 45 dB(A)
dagtid lördag, söndag och helgdag

Natttid (kl. 22–06) 40 dB(A)

Arbetsmoment som typiskt sett kan medföra momentana ljudnivåer över 55 dB(A) vid bostäder får inte utföras nattetid.

Buller från verksamheten ska kontrolleras genom mätningar (immissionsmätningar) eller närfältsmätningar och beräkningar.

I. Handläggning och verkställighetsförordnande

269. Som Copperstone har redogjort för i avsnitt B.2 ovan, har de metaller som Copperstone avser att utvinna en avgörande roll i den gröna omställning som samhället och världen just nu genomgår. Det är av största vikt att råda bot på framförallt det kopparunderskott som nu finns, men även att tillföra övriga viktiga metaller, och att göra detta så snart som möjligt. Nu ansökt verksamhet spelar en viktig roll i denna kedja.

270. Copperstone är mot denna bakgrund angeläget om att kunna påbörja förberedande arbeten för den planerade verksamheten snarast möjligt efter att tillstånd har meddelats. Bolaget har därför inkluderat ett yrkande om verkställighetsförordnande i ansökan.
271. Verksamheten bedöms vidare medföra positiva samhällsekonomiska konsekvenser i form av bl.a. ökade arbetstillfällen m.m. Med de skyddsåtgärder som bolaget avser att vidta enligt vad som beskrivits i ansökan och underlagshandlingar bedöms påverkan på motstående intressen bli godtagbar. Bolaget anser sammantaget att det föreligger skäl för verkställighetsförordnande.
272. Bolaget ser gärna att en preliminär tidsplan för målet sätts i samråd med remissmyndigheter och domstolen efter att ansökan getts in. Bolaget avser att kontakta domstolen i detta syfte.

J. Övrigt

J.1 Aktförvarare

273. Som aktförvarare föreslås Kristoffer Baas, Kiruna kommun, Stadshustorget 1, Kiruna, telefon 0980-70 104.

J.2 Kontaktperson

274. Kontaktperson på Copperstone är Anna Tyni, Copperstone Viscaria AB, Fasadvägen 43, 981 41 Kiruna, 070 561 46 11, anna.tyni@copperstone.se.

Stockholm den 30 mars 2022
Copperstone Viscaria AB, genom

Joel Mårtensson

Helles Stoytcheva

Bilageförteckning följer på nästkommande sida.

BILAGEFÖRTECKNING

1. **Fullmakt**
2. **Arrendeavtal markkupplåtelse**
- A. **Teknisk beskrivning**
 - A.1 Områdeslayout
 - A.2 Vattenhanteringsplan
 - A.3 Hantering av anrikningssand
 - A.3-A *Lokaliseringsutredning sandmagasin*
 - A.3-B1 *Befintliga dammar*
 - A.3-B2 *Nytt sandmagasin*
 - A.3-C *Geoteknik*
 - A.3-D *Planer*
 - A.3.1 *Dammhaveri*
 - A.3.2. *Rapport hydraulisk utredning avseende höga flöden*
 - A.3.3 *Säkerhetsledningssystem*
 - A.4 Geomorfologisk design
 - A.4.1 *Lokaliseringsutredning gråbergsdeponi*
 - A.5 Förslag till kontrollprogrammets omfattning
 - A.6 Logistikutredning
 - A.7 Energiprognos
 - A.8 BAT
 - A.9 Prognosticerad klimatpåverkan
 - B. **Miljökonsekvensbeskrivning**
 - B.1 Naturvärdesinventering
 - B.2 Landskapsanalys
 - B.3 Yt- och grundvattenmodellering
 - B.4 Aquatic Toxicology of Uranium
 - B.5 Recipientvattenutredning
 - B.6 Geoteknisk omgivningspåverkan
 - B.7 Sammanställning miljöundersökningar 2015-2021
 - B.8 Påverkan på naturmiljö, N2000 och artskydd
 - B.9 Miljöundersökningar Viscaria 2021
 - B.10 Luftmiljöutredning
 - B.11 Kulturmiljöutredning
 - B.12 Bullerutredning
 - B.13 Transportutredning
 - B.14 Vibrationsutredning inkl. luftstöt och kaststen
 - B.15 Samhällsekonomisk konsekvensanalys
 - B.16 Rennäringsanalys

- B.17 Lösningar för friluftslivet
- B.18 Miljörisikanalys
- B.19 Ekologisk kompensation
- B.20 Skyddsåtgärder för vatten
- B.20.1 Lägessammanfattning av förstudie för gruvavvattning
- B.21 Sakkunskap

- C. Kartor m.m.**

- D. Samrådsredogörelse**

- E. Avfallshanteringsplan**
- E.1 Gruvavfallskaraktisering
- E.2 Konceptuell efterbehandlingsplan
- E.3 Vision för ekologisk efterbehandling
- E.4 Efterbehandlingskostnad

- F. Statusrapport**

- G. Säkerhetsrapport**
- G.1 Svemins etiska regler